

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів
29 вересня 2025 року

Веде засідання голова комітету ТРЕТЬЯКОВА Г.М.

ГОЛОВУЮЧА. Вітаю, шановні народні депутати! Вітаю, шановні присутні!

Пан Сергій Гривко, ви з нами? Можемо ми зробити облік народних депутатів членів комітету? Сергій Гривко.

ГРИВКО С.Д. Так. Бажаю здоров'я. З вами.

Шановні колеги, прошу підтвердити присутність на засіданні комітету.
Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. На місці.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Доброго здоров'я всім.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович. Струневич Вадим Олегович є? Немає поки що.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко на місці.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович з вами.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак присутня. Вітаю.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. Добрий день, колеги. На місці.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Вітаю, шановні колеги. Тимошенко є.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Добрий день. Вітаю.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Шановна голово комітету, 8 присутніх.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Сергію.

У нас є затверджений порядок денний. У нас сьогодні одне питання в нашому порядку денному – це проект Закону "Про Державний бюджет

України на 2026 рік" (реєстраційний номер 14000), Кабінет Міністрів України.

Шановні народні депутати, у мене пропозиція спочатку заслухати Міністерство фінансів, бо у пана Романа Єрмоличева зараз 45 хвилин, після того він іде на комітет освіти, тому може ми його заслухаємо дуже швидко. Після цього у нас три міністерства відповідно зі своїми бюджетними програмами. Це Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності, з нами присутній міністр соціальної політики Денис Улютін, вітаю вас на засіданні комітету; Міністерство у справах ветеранів України – Наталія Калмикова, вітаю вас; і Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України в частині політики праці і зайнятості – Дарина Марчак, теж вітаю.

Якщо не буде якихось інших пропозицій...

Пані Юлія, будь ласка, Тимошенко, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, я хотіла би зараз вас, пані голову, і членів комітету ще раз повернути до питання включення до порядку денного законопроектів 13704 і 13705, які стосуються лікування, реабілітації, протезування поранених військових. Я хочу сказати вам, що це питання настільки зараз гаряче!

По-перше, не можуть доліковуватися до повного одужання наші поранені військові, їх в напіввилікованому стані без направлення на ВЛК відправляють на передову. Друге. Ми не можемо зараз дореабілітовувати наших поранених військових до нормального стану і направляти на ВЛК. Зразу направляють в окопи напівпридатних людей до служби. І третє, що дуже важливо. Я хочу проаналізувати всю корупцію, ви знаєте, яка відбувалася на закупівлі низькоякісних протезів для військових. І це катастрофічна ситуація.

І плюс те, що сьогодні продовжують наші військові з простягнутою рукою, щоб отримати високоякісні, високоефективні протези, ходити з

простягнутою рукою по фондам, по інтернету і десь знаходити собі кошти для високоефективного протезування. Нам треба знімати верхню межу протезування однієї людини вартості за держаний кошт, нам треба вводити референтні ціни, які обмежуються ціною виробника на протези, і нам треба вводити ліцензування на протезні майстерні. Тому що низькоякісне протезування, якісь шахраї протезують людей і потім це повертається ще раз до повторної ампутації. І це все недопустимо.

Я знаю, що внесені альтернативні. У мене, пані голово, тільки одне прохання зараз: дайте просто доручення від комітету утворити робочу групу на базі всіх запропонованих законопроектів, створити якийсь комітетський законопроект, який би врахував всі зауваження, всі пропозиції. Не можна далі просто чекати. Просто щоб ми зараз тільки доручення сформували, а в середу могли розглянути спільний комітетський варіант законопроекту, щоб наші поранені військові не чекали цього рішення.

Я хочу нагадати, що більше 200 вже громадських організацій учасників бойових дій звернулися до Верховної Ради, до нашого комітету, до Голови Верховної Ради негайно розглянути законопроект 13704, який вирішує всі ці питання. Я дуже вас прошу, зараз витратимо 3 хвилини для того, щоб просто створити таку робочу групу, дати доручення і підготувати комітетський варіант такого законопроекту, який об'єднує всі пропозиції всіх альтернативних законопроектів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Юліє.

На 11.00 на середу ми, як і домовлялися, це буде 1 жовтня, це День Захисників і Захисниць, ми розглянемо цей законопроект і в разі потреби ми визначимося: або якийсь альтернативний за основу в зал, або хто буде готувати "дешку", якщо її будуть готувати. Тому на середу секретаріат комітету збирає повністю весь пакет документів. От каже пані Катерина

зараз, що найдійшли документи. Я думаю, що вони всі можуть подивитися, всі народні депутати, для того щоб зорієнтуватися, яким чином в середу на 11.00 ми це розглядаємо. Як я і обіцяла, пані Юліє.

ТИМОШЕНКО Ю.В. А чого ми не можемо сьогодні просто прийняти рішення про створення такої робочої групи і підготовки комітетського варіанту? Це потрібно 3 хвилини для цього всього.

ГОЛОВУЮЧА. Для цього потрібно в порядок денний це питання поставити, для цього народні депутати мають бути готові до такого рішення.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Давайте поставимо.

ГОЛОВУЮЧА. Тоді нам потрібно голосувати про внесення змін.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Будь ласка, я прошу, поставте на голосування це. Як уже потім депутати визначаться, так визначаться, але я вас прошу, поставте на голосування включення до порядку денного прийняття рішення про утворення зараз спеціальної робочої групи, щоб до середи підготувати варіант, який враховує всі пропозиції.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Юліє.

Таким чином я ставлю на голосування питання розширити сьогодні порядок денний і розглянути ще одне питання – щодо створення робочої групи по підготовці законопроекту, який ми ще не розглядали.

Проху проголосувати. Пан Сергій Гривко, будь ласка.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Можна уточнення? До середи от цієї? За два дні?

ГОЛОВУЮЧА. Я поставила те, що пані Юлія поставила на голосування. Я думаю, що кожен народний депутат визначиться, ставити чи ні. Ми ще не розглянули ці законопроекти.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Там нескладні законопроекти, вони зрозумілі, вони дуже схожі за змістом. Я думаю, що ми до середи могли би попрацювати заради наших поранених військових і на середу внести нормальний узгоджений варіант від комітету. Я не бачу тут нічого проблематичного. На середу ми могли би вже проголосувати спільний такий варіант на перше читання. Дякую дуже.

Прошу депутатів підтримати. Дуже прошу. Просто я хочу звернутися, більше 200 громадських організацій учасників бойових дій, їх родини підтримали цей законопроект і підтримали, що цю проблему треба негайно розглянути. Я не думаю, що ми зараз щось зробимо неправильне, якщо доручимо робочій групі розробити спільний узгоджений варіант на середу.

ГОЛОВУЮЧА. Відповідно до Закону про комітети у нас нема такого, як робоча група по підготовці "дешки". Народні депутати так само, як і ви, як автор основного законопроекту, попрацювали над альтернативними законопроектами, центральні органи виконавчої влади зробили теж велику роботу, визначилися щодо цих альтернативних. І на засіданні в середу ми визначимося, який із законів брати за основу або, якщо це "дешка", то він має бути в середу готовий. Але він готується не робочою групою, він готується людьми, які від комітету беруть на себе обов'язок це узгодити. Відповідно до Закону про комітети така процедура відсутня, як процедура роботи комітету. Я такі розпорядження давати не можу.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галино, у нас завжди створювалися спеціальні робочі групи для того, щоб робити такі кроки. Якщо немає такої

процедурної історії, давайте просто зараз приймемо рішення, що ми готуємо варіант від комітету на середу. Не називайте це робочою групою, сформулюйте так, як ви вважаєте за потрібне. Але я вважаю, що для цього зараз є всі матеріали, є всі можливості, всі налаштовані на роботу. Просто треба до середи вже зробити спільний варіант.

ГОЛОВУЮЧА. Народні депутати внесли альтернативні законопроекти. У нас їх чотири: ваш і ще альтернативних три. Чи є необхідність чи ні готувати "дешку", потрібно визначитися після розгляду цих чотирьох законопроектів. З цих чотирьох законопроектів можна вибрати один – ваш чи пана Рудика, чи пані Третякової, чи там четвертий пана Тарасенка. От у нас є чотири автори. Ці чотири автори внесли ці законопроекти.

Я ставлю зараз розширення порядку денного сьогодні. Я думаю, що це питання не готове, але ви поставили, я ставлю на голосування – розширити сьогоднішній порядок денний і розглядати законопроект 13704. Будь ласка, хто за дану пропозицію, прошу проголосувати.

Будь ласка, Пане Сергію.

ГРИВКО С.Д. Дякую, шановна Галино Миколаївно.

Шановні колеги, прошу висловити ваші позиції згідно запропонованого.

Третякова Галина Миколаївна.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Я – проти.

ГРИВКО С.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович. Немає.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я наразі проти, тому що потрібно детально обговорити всі законопроекти, ми це планували зробити в середу.

ГРИВКО С.Д. Зрозуміло. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Гривко Сергій Дмитрович. Утримався, бо аналогічно питання актуальне, підняте Юлією Володимирівною, але давайте, на мою думку, потрібно дочекатися стратегії і потім уже продовжувати діалог.

Я – утримався.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Утрималася.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. Утримався.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

Я ще раз хочу сказати, що, на жаль, ну от таке відношення до справи, до поранених, до їх проблем, до всього. Я думаю, що суспільству цікаво буде по ютубу подивитися, як хто голосував за те, щоб знайти нормальний

спільний варіант і нормально його проголосувати, і негайно винести в зал. Я розумію, що все це робиться просто таке звичайно, на жаль, політиканство, ну хай це залишається на вашій совісті. Окей.

ГОЛОВУЮЧА. Пані Юліє, ви продавлюєте тільки свій текст. Ще три народні депутати внесли альтернативні законопроекти і чекають так само як і ви розгляду на комітеті 1 жовтня для того, щоб зібрати всі точки зору. Ви зараз навішуєте політичні лейбли людям, які попрацювали і зробили альтернативні законопроекти в дуже короткі терміни, тому що чогось така є нетерплячка, 2 дні почекаати всі "цовки", щоб всі народні депутати ознайомились і подивились. Від того ніяким чином ані винесення цього законопроекту в порядок денний, ані розгляд Верховною Радою ніяким чином не прискорить. А от якість законопроекту і політичний тиск – це те, що ви робите наразі.

Дякую.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я запропонувала об'єднати зусилля, об'єднати все те, що в усіх законопроектах.

ГОЛОВУЮЧА. Я вас прошу...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я вас не перебивала. Я вас не перебивала. Я запропонувала об'єднати всі зусилля, об'єднати всі тексти, зробити розумний спільний варіант. І я не наполягаю на своєму варіанті. Я наполягаю...

ГОЛОВУЮЧА. Виключіть, будь ласка, мікрофон.

Ми розглядаємо тільки ті порядки, ті питання, які включені в порядок денний, який прийнятий народними депутатами. Ви, на жаль, витрачаєте час

народних депутатів не на розгляд бюджету, важливого питання, а на розгляд питання, яке не стоїть в порядку денному...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я витрачаю час на захист поранених військових, от на що я витрачаю час. І це час, який потрібно давно вже було витратити. І хочу зараз ще раз наголосити на тому, що я пропонувала об'єднати всі розумні пропозиції всіх законопроектів. Я не наполягала на жодному, в тому числі на тому, який внесла наша команда, а хотіла, щоби до середини ми підготували спільний варіант. Я вважаю, це був єдиний правильний, розумний шлях, як вирішити це питання. Шкода, що політиканство перемагає.

ГОЛОВУЮЧА. Так, шкода, що політиканство перемагає в вашій особі. Будь ласка, доведіть, пан Сергій Гривко, голосування до закінчення.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна, будь ласка, ваша позиція.

ЦИБА Т.В. Я – проти, тому що я вважаю, що це певна маніпуляція. Законопроекти подані, вони будуть розглянуті. І більше того, як ми можемо зробити за 2 дні якісний об'єднаний продукт? Що значить, що просто всі тексти звели в... Ну тобто це навіть з точки зору простої логіки і робочого процесу неможливо. Тому я перепрошую, але це просто політичні заяви і лозунги, які ніяким чином не корелюються з реальністю.

Дякую. Я – проти.

ТИМОШЕНКО Ю.В. ...не треба... всі тексти в один, і це очевидно. Треба просто розумно зробити законопроект і достатньо для цього 2 дні.

ГРИВКО С.Д. Шановна Галина Миколаївна, 2 – за, 3 – проти і 3 – утримались.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

У нас сьогодні одне питання в порядку денному: ми розглядаємо проект Закону про державний бюджет. Будь ласка, Міністерство фінансів, потім Міністерство соціальної політики, Міністерство ветеранів і Міністерство економіки. Будь ласка, Єрмоличев.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дякую, Галина Миколаївна. Дякую, шановні народні депутати. Я спробую не забирати час, я думаю, більш предметно по своїм сферам є представлені перші посадові особи відповідних міністерств, я думаю, більш детально тоді кожний міністр чи профільний заступник відповість на ті чи інші питання. Я хочу просто коротко озвучити, в яких умовах ми перебуваємо щодо фінансів.

Як ви знаєте, ми тоді розглядали за участю народних депутатів, уряд подав Бюджетну декларацію, де було два сценарії запропоновано, і Бюджетна декларація була прорахована по першому сценарію. Але, на жаль, активна фаза бойових дій знову говорить про те, що війна продовжуватиметься, і урядом було прийнято рішення про те, що 2026 рік, весь рік це в умовах повномасштабної війни і відповідно скориговано і показники державного бюджету, а саме збільшено видатки на сектор безпеки і оборони.

Сектор безпеки і оборони в загальних видатках у нас складає 2,8 трильйона гривень, це 27,2 відсотка від ВВП і це основний пріоритет уряду, я думаю, країни про те, що ми повинні підтримувати сектор безпеки і оборони.

Окрім того, ми розуміємо як уряд ту проблематику, яка склалася останнім часом, а саме в інших сферах, що пов'язані безпосередньо з людьми і підтримкою людей. Це зокрема сфера освіти. Також ви бачили показники,

мабуть, і чули дискусію про необхідність підвищення заробітних плат вчителям (суттєвий ресурс там врахований, так), охорона здоров'я і третій напрямок, навіть другий після освіти, це соціальна сфера. Соціальна сфера, я розумію чудово те, що, зрозуміло, задовольнити всі потреби і це, я думаю, і треба знаходити відповідний ресурс у соціальній сфері, але тут треба розуміти про механізми, ефективні механізми підтримки населення.

Я розумію, дискусія, мабуть, зараз почнеться в комітеті про застосування прожиткового мінімуму, так, там і про низький розмір прожиткового мінімуму. Але я надіюся спільно з народними депутатами, я думаю, народні депутати приймуть до кінця цього року законопроект про відв'язку, так, і застосування орудної величини щодо заробітних плат. Це основна проблематика щодо розгляду застосування підвищених розмірів прожиткового мінімуму саме в соціальній сфері.

Якщо говорити про цифри, то додатковий ресурс, який врахований у порівнянні з 2025 роком, це 45,3 мільярда гривень, якщо ми говоримо в соціальну сферу. І ще додатково враховано на ветеранську політику, додатково 6,3 мільярда гривень.

Про соціальну сферу, я думаю, Денис Валерійович більш детально розкаже, які там основні напрямки, це зокрема і демографічна політика, ну я думаю, тут уже я віддам міністру слово в частині деталізації. Я розумію чудово, що можуть бути додаткові потреби в тих чи інших сферах. Зрозуміло, що народні депутати мають свою думку щодо збільшення по тих чи інших витрат. Але хотів би просто наголосити, що зазначені правки мають бути збалансовані, оскільки той ресурс, який є на сьогодні, він відображений в проекті Закону про державний бюджет. Відповідно ми готові дискутувати щодо збільшення видатків по тих чи інших сферах, але звісно в рамках збалансування і реальних фінансових можливостей. І в першу чергу хочу наголосити про потреби оборони.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Чи є питання до пана Романа, шановні народні депутати?

А в мене питання, пане Романе, щодо прожиткового мінімуму все ж таки давайте ми поговоримо. І трішечки про мінімальну заробітну плату в годинному еквіваленті. Чому ви не виписали, як прожитковий мінімум, якщо ви думаєте, що буде розглядатися Закон про орудну величину, яким чином він у разі прийняття може бути піднятий, чи які у вас плани? Якщо приймається Закон про орудну величину, як швидко ви будете наздоганяти ту величину прожиткового мінімуму, який є реальний?

ЕРМОЛИЧЕВ Р.В. Дивіться, Галина Миколаївна, ми ж чудово розуміємо, що це ресурс. Ми чудово і знову ж ми розуміємо, що ми не можемо формувати бюджет на основі проєктів законів. Ми формуємо як уряд бюджет, виходячи з тої діючої нормативної бази. Через те я і озвучив про те, що якнайшвидше прийметься відповідний закон щодо застосування орудної величини, тим більше буде можливостей в уряді оперативно застосувати якимось чином в тому числі і прожиткове підняття, і застосування орудної величини. Чи це буде змінами до Закону про бюджет, гіпотетично можливо. Але це все залежить від того, в якому форматі буде прийнятий закон щодо застосування орудної, і розуміння потім, який розмір саме прожиткового мінімуму, як це впливає на бюджет і відповідно джерела покриття відповідних витрат.

ГОЛОВУЮЧА. А що стосується мінімальної заробітної плати в погодинній величині? Чи можемо ми її підняти наразі? Бо вона виглядає дуже бідно: 52 гривні. За 52 гривні мені здається, що навіть там на платформній зайнятості у нас сьогодні нема таких українців, які приїдуть відремонтувати пральну машинку чи, там, забити гвіздок. Це починається зі

100-200 гривень і більше. Тобто погодинна мінімальна заробітна плата має бути встановлена на рівні десь 150-180 гривень. Вона же встановлена тут на рівні 52.

Я просто наведу приклад. Метро у Києві – 8 гривень, туди-назад 16 гривень. Якщо людині потрібно проїхати маршрутка плюс метро, маршрутка – це 15 гривень. 15 гривень туди-назад – 30 гривень, плюс 8 гривень ще проїзд, тобто 30 плюс 16 – 46 гривень людина витрачає тільки на проїзд для того, щоб добратися до місця роботи. Якщо встановлювати 52 гривні, то мені здається, що це дискримінація і в тому числі працівників, і використання їх праці в спосіб, коли на ці гроші прожити неможливо і працювати ніхто не буде за таку величну.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Галино Миколаївно, давайте подивимось, але це ж в рамках макропрогнозу в даному випадку, і який в тому числі вираховується, виходячи з мінімальної заробітної плати, яка пропонується на наступний рік. Але в будь-якому випадку я розумію, що навіть дискусія про мінімальну заробітну плату може зайти мова про те, що той розмір, який закладений на сьогодні, це низький рівень і його можна піднімати – цю величину і відповідно піднімати погодинну величину. Але це в рамках, знову ж ми керувались макропрогнозом, який формує Мінекономіки і затверджений відповідно на уряді.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд.

Михайло Михайлович, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

Шановний пане перший заступник міністра фінансів, я погоджуюсь з вами, що профільні міністри більш чітко проінформують за своїми напрямками. В мене до вас питання. Все-таки, коли говоримо про

прожитковий мінімум, то дай боже, щоби Верховна Рада ухвалила і відв'язала, як ви кажете, від всіх інших виплат, але там є і велика кількість соціальних, там теж є певні ризики. Я думаю, що ви як фахівець це розумієте.

Якщо не вдасться ухвалити цей закон, тобто пенсія зросте на 300 гривень? Якщо врахувати рівень інфляції споживчих цін, я сумніваюсь, що в наступному році березнєве підвищення покриє ці видатки. Тобто якщо не вдасться ухвалити цей законопроект, тобто пенсія мінімальна 2500? Це перше питання.

Ми вітаємо позицію уряду щодо підвищення зарплат вчителям, нехай у два етапи, але це все-таки позитивний крок за останні роки. А як бути з військовими, яким, на думку того ж уряду, планується залишити грошове забезпечення в сумі 20 тисяч гривень, яке було і в 2022 році? Враховуючи рівень інфляції, там зарплата, вірніше грошове забезпечення навіть не індексується. І прошу не рахувати їхні 100 тисяч на нулі, бо ми знаємо, як вони виплачуються, і по тридцятці. Тобто от як, чи не планує уряд шляхом залучення інших ресурсів? Я знаю, що є доручення Президента по розмові на цю тему з нашими міжнародними партнерами, бо насправді це складне питання.

Де брати гроші? Ну давайте ми все-таки переглянемо нарешті митниці реформу. 5 років обіцяють, поки що уряд не може зробити. Гральний бізнес, нам обіцяли там суми й інші речі. Тобто, будь ласка, коротко. Дякую за відповідь наперед.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Якщо можна. Дуже дякую. Так, дійсно, якщо говорити про неприйняття закону і відповідно непрорахунок підняття розміру базового прожиткового мінімуму, а знову повторюся, це пов'язано лише з додатковими витратами і джерелами покриття, то звісно воно залишиться так, як ви озвучили, той розмір, який закладений при поданні на перше читання. Я говорю про мінімальну пенсійну виплату.

Якщо говорити про військових, я думаю, що в країні кожний розуміє про потребу військових і підняття відповідних заробітних плат. Але повернуся, що це питання дійсно додаткового джерела і пошуку додаткових джерел покриття відповідних витрат. Сьогодні йде активна дискусія, міністр буквально на вихідних приїхав з Брюсселя, щодо міжнародних партнерів і комунікації щодо того, щоб знайти додатковий ресурс, щоб саме міжнародні наші партнери покривали саме сектор безпеки і оборони як пріоритетний станом на сьогодні. Дійсно, це дуже важливо, ми це розуміємо.

Як уряд ми і так закладали, в принципі, додатковий ресурс на 2026 рік, а це близько 170 мільярдів гривень додаткового ресурсу на сектор безпеки і оборони. І ви це бачите, якщо виникають нагальні питання в секторі безпеки і оборони, ми виходимо як уряд з пропозицією щодо збільшення видатків, бо їх складно спрогнозувати, це ж не виплати там зарплат освітян або все інше, тобто ці видатки ростуть в геометричній прогресії.

Щодо реформи митниці. Мабуть, також звернули увагу, там закладений навіть додатковий ресурс, прив'язаний чітко від перевиконання, від ефективної, ми надіємося, роботи митниці, це 60 мільярдів гривень, де чітко як індикатор пов'язаний, якщо буде проведений конкурс на голову митниці, відповідно ми очікуємо ефективну роботу митниці в наступному році. І знову ж ці 60 мільярдів – це прив'язано як цільові видатки на сектор безпеки і оборони.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ще є питання до pana Романа?

Дякую, пане Романе. Дякую, що завітали до нашого комітету.

Ми переходимо до профільних міністрів.

Денис Улютін, будь ласка, наш основний міністр.

УЛЮТІН Д.В. Дякую. Дякую, Галино Миколаївно.

Шановні члени комітету, що стосується безпосередньо видатків бюджету на соціальну сферу, хочу сказати, що на наступний рік збільшено розміри видатків на 11 відсотків, безпосередньо в бюджеті 2026 року Міністерство соцполітики буде оперувати бюджетними програмами на загальну суму 467,2 мільярда гривень. Зокрема під час підготовки саме бюджету ми бачимо, що соціальним питанням була приділена дуже значна увага, і ми прагнули поєднати дві цілі – це захист найвразливіших категорій та реформування основних компонентів соціальної сфери.

Зупинюсь на деяких головних пріоритетах, які були передбачені, зокрема це пенсійне забезпечення. В законопроекті про державний бюджет подані на розгляд видатки саме бюджету, трансферт збільшено на 14,4 мільярда гривень, або 6,1 відсоток. Звісно, що наразі ми ведемо дискусію з Міністерством фінансів щодо додаткових видатків саме за цією бюджетною програмою на безпосередньо трансферт для покриття відповідних потреб Пенсійного фонду. За нашими розрахунками, відповідно до діючого законодавства потреба складає додатково близько 29 мільярдів гривень, але знову ж таки, ми опрацьовуємо цю цифру, працюємо над певними елементами щодо додаткової верифікації і більш ефективного використання коштів.

Хочу сказати, що на сьогодні, якщо цікаво, станом на 18 вересня з державного бюджету по цій програмі спрямовано 75,5 відсотків. Ми бачимо використання цих коштів до кінця року в повному обсязі. А паралельно хочу сказати, що ми фіналізуємо бачення комплексної пенсійної реформи, що має забезпечити справедливість та фінансову стійкість пенсійної системи. Також працюємо з Комітетом з соціальної політики щодо безпосередньо доопрацювання до другого читання проекту Закону 12209, оскільки він буде мати певний вплив також і на професійну частину комплексної пенсійної реформи.

Наступний пункт це соціальний захист громадян, які потрапили у складні життєві обставини. Безпосередньо на наступний рік передбачено видатки майже 103 мільярди гривень і додаткові ресурси – 2,2 мільярда гривень зокрема будуть спрямовані на підтримку внутрішньо переміщених осіб, пропонується близько 47 мільярдів гривень на ці цілі. Зокрема це виплата допомоги на проживання – 2-3 тисячі гривень. Також продовжується у 2026 році започаткований у цьому році новий інструмент підтримки ВПО на прифронтових територіях, зокрема це державна допомога з іпотечним кредитуванням 70 відсотків першого внеску за кредитом та щомісячні платежі протягом першого року платежів – це 4,4 мільярда гривень.

Додаткова підтримка на оплату послуг з постачання та розподілу електричної енергії на домогосподарства – це близько 506 тисяч сімей. Загальна сума, яку ми плануємо, 1,2 мільярда гривень. Це також компенсація витрат за безоплатне тимчасове розміщення перебування ВПО для понад 42 тисяч сімей і за розміщення 152-х тисяч ВПО – це приблизно 1,1 мільярда гривень. Там також передбачена оплата закладам, підприємствам, установам, організаціям за спожиті житлово-комунальні послуги.

Окрім того, ми пропонуємо продовжити надання субсидій на оплату вартості найму оренди житлового приміщення та компенсація частини податку для цього, плануємо це зробити для 77 тисяч осіб, сума видатків близько 500 мільйонів гривень.

При цьому для масштабування програм 2026 року, які ми започаткували, необхідно додатковий фінансовий ресурс, зокрема це додаткова підтримка на оплату послуг з постачання та розподілу електричної енергії на прифронтових територіях, які в цьому році було започатковано, це додаткові 100 кіловат на людину і 300 кіловат максимум на сім'ю – це 1,2 мільярда гривень. І якщо ми бачимо досить великий попит програми допомоги по іпотечному кредитуванню, то ця програма також буде

потребувати додаткового ресурсу і з наших розрахунків це може бути близько 4,4 мільярда гривень.

Окрім того, по цій програмі, по СЖ, це безпосередньо передбачена підтримка малозабезпечених родин шляхом виплати базової соціальної допомоги. Це той експеримент, який реалізовується в поточному році, і проект закону, який надісланий на розгляд Верховної Ради, це щодо уніфікації різних соціальних допомог. Зокрема на цю програму ми передбачили 21,6 мільярда гривень на наступний рік і все-таки вбачаємо в цьому досить значний прогрес щодо уніфікації допомог. Плюс дана допомога, базова соціальна допомога, вона передбачає оцінку матеріально-майнового стану, що також дуже важливо при переході до нових форм надання таких соціальних допомог.

Окрім того, державні допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, особам, які не мають права на пенсію, особам, які проживають разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, передбачено майже 31 мільярд гривень. Ми враховували зростання розмірів виплат, які залежать від прожиткового мінімуму. Хочу ще раз сказати, що прожитковий мінімум у поточному проекті державного бюджету передбачено збільшення на 9,9 відсотка. Ми це заклали також при опрацюванні проекту закону до першого читання разом з Міністерством фінансів.

Також передбачені виплати доплат, компенсацій та іншої допомоги громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, 2,2 мільярда гривень і соціальні стипендії – 1,2 мільярда гривень. Хочу сказати, по цій програмі на сьогодні з державного бюджету спрямовано вже більше 58 мільярдів гривень, або майже 83 відсотка виконання річних призначень.

Також у проекті державного бюджету передбачена субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво нового житла, реконструкцію існуючих житлових будинків та гуртожитків і

переобладнання нежитлових приміщень у житлові для формування фондів житла тимчасового проживання для ВПО – це 1 мільярд гривень на рівні 2025 року. А разом з тим ми вбачаємо, що для підвищення сталості та ефективності цих заходів ми бачимо потребу саме додати новий фокус цій програмі, розширивши її на підтримане проживання. Тому ми пропонуємо дещо змінити назву самої програми бюджетної цієї субвенції.

Окрім того, хочу подякувати за конструктивну роботу з боку Міністерства фінансів спільну і буду просити також народних депутатів підтримати це. Ми передбачили досить значний ресурс на соціальний напрямок, соціальний захист дітей та сім'ї, безпосередньо підтримка дітей та сім'ї. Бюджетна програма збільшена майже вдвічі і зараз ця бюджетна програма складає майже 53 мільярди гривень, і це зростання пов'язане із впровадженням нових заходів підтримки сімей з дітьми для стимулювання народжуваності, передбачених саме проектом закону, який зараз перебуває на розгляді в комітеті.

Я дуже вдячний комітету за плідну роботу над цим документом. Я знаю, досить складні і жваві дискусії. Разом із тим законопроект надзвичайно важливий – це 13532. Зокрема цим законопроектом передбачено підвищення одноразової виплати, збільшення допомоги для догляду за дитиною, збільшення виплат у зв'язку з вагітністю та пологами для незастрахованих осіб і впровадження нової щомісячної допомоги для дітей від одного до трьох років «Ясла, зокрема на цей законопроект ми передбачали в редакції, яка була подана на Верховну Раду, додатково 24 мільярди.

Хочу сказати, що на сьогодні по бюджетній програмі, яка саме виплата коштів бюджетною програмою по виплатах сім'ям з дітьми, вже спрямовано 80 відсотків коштів, які передбачені в бюджеті 2025 року, або 17 мільярдів гривень.

Окрім того, хочу звернути увагу, що у наступному році також передбачено бюджетною програмою для оздоровлення, відпочинку дітей, які

потребують особливої соціальної уваги та підтримки, планувалося це для близько 15 тисяч дітей і передбачено 500 мільйонів гривень. Це на 100 мільйонів гривень більше ніж це було передбачено у 2025 році. Станом на сьогодні по цій бюджетній програмі, як і в цьому році передбачено, спрямовано майже 68 відсотків бюджетних призначень поточного року.

Окремий напрямок, який також був пропрацьований і в наступному році знайшов своє відображення, певне збільшення, це підтримка осіб з інвалідністю. Зокрема на соціальний захист осіб з інвалідністю передбачено 8,8 мільярда гривень, плюс 2,1 мільярда гривень, або майже 30 відсотків, що відповідає потребі 2026 року. Зокрема це забезпечення допоміжними засобами реабілітації близько 111 тисяч осіб, на яких розрахунок робився, це майже 7 мільярдів гривень. Для відшкодування вартості реабілітаційних послуг для дітей з інвалідністю, для 24-х тисяч дітей або 500 мільйонів гривень. Також оплата соціальної складової, послуги раннього втручання для 3 тисяч дітей. Окрім того, протезування та ортезування виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями також передбачено 1,1 мільярда гривень.

Окрім того, функціонування реабілітаційних закладів, які безпосередньо знаходяться в нас у підпорядкуванні, близько 200 мільйонів гривень. Станом на сьогодні по цій бюджетній програмі спрямовано 84 відсотки річних бюджетних призначень, майже 4,3 мільярда гривень.

Також у проекті державного бюджету створено Державний фонд соціального захисту осіб з інвалідністю з обсягом видатків 1,1 мільярда гривень. Це безпосередньо частина державного бюджету, складова частина державного бюджету за спеціальним фондом, це реалізація закону, який набуде своєї чинності з 1 січня 2026 року. І безпосередньо даним законом уже передбачено створення такого фонду, який оперуватиметься Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю. Наразі ми продовжуємо розробку

підзаконних нормативних актів для того, щоб з 1 січня цей законопроект запрацював на повну.

Окрім того, окремий фокус – це соціальні послуги, окремий фокус уваги в бюджеті, і зокрема це розвиток системи соціальних послуг – передбачено 2,1 мільярда гривень, близько 500 мільйонів гривень додатково виділено, або 31 відсоток, з них безпосередньо буде, які саме послуги будуть фінансуватись. Це соціальні послуги під час тимчасового розміщення деяким категоріям осіб з числа ВПО, які перебувають в складних життєвих обставинах, це комплексна соціальна послуга з формування життєстійкості, ми продовжуємо цю програму наступного року і передбачаємо розширення до близько 500 центрів. Також соціальні послуги стаціонарного догляду, підтриманого проживання для ВПО похилого віку, осіб з інвалідністю за принципом "гроші ходять за людиною". На сьогодні ці послуги показали свій високий ефект і високий попит, тому ми продовжуємо реалізовувати ці послуги в 2026 році. І на сьогодні хочу сказати, що по цій програмі вже спрямовано близько 500 мільйонів гривень для реалізації безпосередньо таких послуг.

І окремий напрямок видатків для підтримки окремих категорій населення. Зокрема це виплата житлових субсидій і пільг, передбачено на рівні 42 мільярдів гривень – це рівень 2025 року. І це субсидії для понад 1,55 мільйонів домогосподарств, також пільги для понад 1,6 мільйона тисяч осіб.

Водночас варто зауважити, що в разі підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги виникне потреба збільшення таких видатків в пропорційному рівні. Разом з тим ми знову ж таки зараз в конструктивній дискусії безпосередньо з Міністерством фінансів щодо розуміння і з іншими нашими ключовими міністерствами для розуміння зміни динаміки таких параметрів. Хочу сказати, що на сьогодні по цій програмі вже спрямовано з державного бюджету 88 відсотків, або 28 мільярда гривень.

Окремий напрямок, який передбачений в наступному році, це соціальна підтримка окремих категорій населення – 2,1 мільярда гривень. Це зокрема грошова виплата до Дня Незалежності України для 1,2 мільйонів осіб в сумі 1,3 мільярда гривень. Грошова виплата громадян, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, для 1,3 тисяч осіб, це 200 мільйонів. Також одноразова грошова допомога за шкоду життю та здоров'ю працівників об'єктів критичної інфраструктури, державних службовців та органів місцевого самоврядування – для понад 600 осіб на суму 500 мільйонів гривень. А також грошова винагорода особам, яким присвоєно звання "Герой України" за здійснення значного героїського вчинку – для 175 осіб близько 30 мільйонів гривень. Саме сьогодні з державного бюджету по цим програмам безпосередньо спрямовано вже 95,6 відсотка від річного плану, це безпосередньо 1,6 мільярда гривень.

У мене все. Готовий відповідати на запитання, якщо такі будуть. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Денис.

Михайло Михайлович, а потім у мене будуть питання. Будь ласка, Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

Шановний пане міністр. Насправді, заради справедливості, більше ніж на 10 відсотків зростуть видатки за вашими прогнозами на соціальну сферу наступного року, бюджетного року – це позитив, це однозначно.

Про пенсійну реформу, ви з цього розпочали, я теж хочу запитання на цю саме тему. Ми вже очікуємо з нетерпінням проектів законів щодо пенсійної реформи, бо попереднє керівництво уряду обіцяло, говорило про якусь бальну систему, але так жодного проекту і не прийшло до Верховної Ради. Ми чекаємо, особливо в нашому комітеті, давайте пропозиції і будемо

розглядати. У разі ухвалення цих законодавчих ініціатив ваш прогноз: яка мінімальна пенсія складе для тих громадян наступного року? Я думаю, що вона торкнеться найбільш незахищених категорій. Тобто яка мінімальна пенсія буде встановлена за вашими попередніми розрахунками?

І друге питання. Міністерство розширилося і охоплює колишнє Міністерство єдності. 150 мільйонів, наскільки я дочитався, пропонується на цей напрямок – повернення українців із-за кордону. Я розумію і ви це як фахова людина усвідомлюєте, що це мізерні кошти, але для чого вони? Чи це стоїть питання повернути конкретну кількість людей, то тоді яка сума виділяється на кожного українця, який повернеться додому? На що це, на квитки, на житло тощо? Чи це якась загальна цифра щодо проведення якоїсь агітаційної і роз'яснювальної роботи? Чи підтримка наших громад? Будь ласка.

І поки що дякую вам за відповідь. І дякую за те, що ви так активно вплилися в роботу соціальної сфери.

УЛЮТІН Д.В. Дуже дякую, Михайле Михайловичу.

Що стосується пенсійної реформи. Наразі ми опрацьовуємо даний концепт, глобальний концепт загальної пенсійної реформи, куди мають увійти як реформа солідарної системи, так і реформа спеціальних пенсій. Тобто по факту наразі ми закінчуємо обрахунок нової моделі. Перш за все нам важливо, щоб пенсійна система, яка вона буде запропонована, щоб вона була фінансово сталою, щоб це не було одиничне рішення, яке буде жити там один рік. Для цього нам потрібно чітко розуміти всю параментрику з картини пенсійної, пенсійного фонду, пенсійного забезпечення, картину учасників цієї пенсійної системи, рівень внесків по кожному з елементів. І коли ми завершимо ці розрахунки, я думаю, це буде найближчим часом, оскільки нам також це дуже важливо і нам це необхідно, всім нам в країні, ми зможемо сказати всі параметри безпосередньо даної пенсійної системи.

Я наразі не хочу якихось деталей говорити, оскільки для мене важливо, щоб я оперував цифрами, яким я можу повністю довіряти. Як тільки це буде можливо, я відразу ж всі деталі розкажу і поясню.

Що стосується саме єдності. 150 мільйонів, які ми передбачаємо, це створення за кордоном центрів єдності, які будуть якраз осередками інформування, осередками такого єднання і осередками поєднання українців, які перебувають за кордоном і безпосередньо в Україні. Це більше для, ці кошти необхідні саме для оперування такими центрами єдності, які в принципі і будуть знімати цей інформаційний вакуум, який безпосередньо є зараз за кордоном. Ми це всі дуже добре розуміємо. Будь-хто, хто перебував з робочими візитами за кордоном і спілкувався з нашими громадянами, вони потребують саме от таких центрів, де вони зможуть взяти інформацію. Більш того, у них є великий запит і попит на певні послуги, певне розуміння тих послуг, які надаються Україні, і найголовніше, на що вони можуть очікувати, перебуваючи або повертаючись в Україну. І це найголовніше.

Хочу сказати мою особисто позицію як міністра, що ми не можемо пропонувати нічого додаткового для тих громадян, які перебувають за кордоном. Тобто вони будуть отримувати всі ті ж самі можливості, всі ті ж самі послуги, які отримують громадяни, які перебувають в Україні. Вони точно так же, якщо будуть повертатися, і в них якщо дійсно знищене житло або ще що, вони будуть претендувати на ті ж самі програми, на які претендують люди, які безпосередньо перебувають в Україні. Жодних додаткових преференцій, як би нам це не хотілось, надавати ніхто не буде. Вони будуть в таких же самих рівних умовах, як і будь-яка людина, яка у нас переїжджає всередині країни.

Дякую дуже.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую. Це важливо. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Пане Денисе, скажіть, будь ласка, виділена бюджетна програма по виконанню рішень національних і міжнародних судів в розмірі 100 мільйонів гривень. Зрозуміло, що її недостатньо, вона на рівні 2025 року на 2026 рік. Відповідно чому ви вирішили не реструктуризувати, наприклад, цю заборгованість чи в якийсь інший спосіб вирішувати це питання? А якщо залишається 100 мільйонів на виконання рішень національних судів, яким чином ви будете чергу контролювати по виконанню таких рішень? Це перше питання.

Друге питання. Чи це правда чи ні, що відповідно до Закону про стимулювання демографії нашої (це ви, пані Циба і пан Гривко, керуєте цією робочою групою), що там не враховані від уряду діти, які народилися на стику, ну тобто ті, які народяться в грудні 2025 року? І для того, щоб ця програма запрацювала дієво, потрібно додаткових 7 мільярдів гривень, це дійсно чи ні, що вони враховані? Просто фінансове питання.

Третє питання стосується того, що чи є проблеми у вас в роботі з Міністерством фінансів тепер? В 2025 році насправді збільшення на 10 відсотків фінансування соціальної політики в 2026 році – це лише повернення до абсолютної цифри фінансування соціальної політики в 2024 році. Тому що у 2025 році ми зняли 10 відсотків з фінансування соціальної сфери, а тепер лише підтягуємо до рівня 2024 року. То у вас є зараз проблематика чи ні, чи там доброзичливо тепер зустрічають вас вже не як першого заступника, а як міністра соціальної політики? Тому три таких питання, будь ласка.

УЛЮТІН Д.В. Дякую.

По першому питанню, я думаю, що ми поступово будемо виплачувати накопичення судів по видатках 5 травня, тому по 100 мільйонів, я думаю, ми більше і не плануємо видатків робити.

ГОЛОВУЮЧА. Там не тільки 5 травня, там у тому числі і зняття верхньої межі по пенсіях, і там більше ніж 100 мільярдів заборгованість насправді по рішенням судів.

УЛЮТІН Д.В. Та частина, що ви тільки що зазначили, воно в іншій бюджетній програмі сидить, воно сидить у трансфертах там, де йде безпосередньо на Пенсійний фонд. Ця сума у 100 мільйонів це виключно стосується саме по судам по 5 травню.

ГОЛОВУЮЧА. Зрозуміло.

7 мільярдів потрібно чи ні?

УЛЮТІН Д.В. Так! Щодо цього. Насправді можемо говорити про те, що, так, ми би хотіли, щоб на цю програму ми отримали додатковий ресурс – 7 мільярдів гривень. Коли ми робили розрахунок і відправляли даний проект закону з Кабміну, було кілька варіантів. Один із варіантів було саме для того, що він буде стосуватися тільки тих дітей і тільки ті зможуть зайти, які будуть уже після прийняття даного проекту закону, після того, як буде схвалений цей проект закону.

Після більш детального аналізу безпосередньо судової практики і загалом аналізу самих норм законопроекту, ми дійшли висновку, що все-таки сім'ї з дітьми до одного року матимуть право на таку додаткову доплату, оскільки ця додаткова доплата це є нова форма підтримки сімей з дітьми. І ми розуміємо, що все-таки на тих, хто буде на стикові, вони все одно матимуть право і будуть претендувати на таку доплату. Тому ми вважаємо, що, да, додатковий ресурс для цього потрібно і ми будемо вести дискусію з Міністерством фінансів щодо можливості забезпечення саме таких видатків.

А щодо третього питання хочу сказати, що у нас максимально конструктивний діалог наразі всередині Кабінету Міністрів, зокрема і з Міністерством фінансів ми можемо досить предметно поспілкуватись на зрозумілій один одному мові, на зрозумілій мові фінансів і пріоритетних проєктів.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Чи є ще питання до pana Дениса?

ЦИБА Т.В. Пане Денисе, вітаю.

Питання на стику як би нашого комітету і гуманітарного. Скажіть, будь ласка, що у вас передбачено в новому бюджеті на реформу деінституалізації закладів і для дітей, можливо, і для дорослих?

Дякую.

УЛЮТІН Д.В. Дякую. Безпосередньо що стосується цього питання, у нас продовжена реалізація інвестиційного проєкту щодо забезпечення дитячих будинків сімейного типу самими будівлями. Передбачено більше 800 мільйонів гривень саме на продовження реалізації таких ініціатив.

Окрім того, ми плануємо найближчим часом прийняти рішення щодо підвищення грошового забезпечення прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу для того, щоб все-таки це розширювати і робити більш привабливим. І ми передбачили фінансування на ці цілі в наступному році. В рамках тих сум, які у нас на наступний рік заплановані, ми будемо продовжувати фінансувати. Це дасть можливість їх урівняти з грошовим забезпеченням по патронатним сім'ям і таким чином не робити цього викривлення. Більше того, ми будемо далі рухатись саме в процесі деінституалізації, але з фокусом саме на забезпечення прав дитини.

Дякую.

ЦИБА Т.В. Дякую.

А можна ще уточнення по деінституалізації дорослих, в тому числі, там, психоневрологічних інтернатів, геронтологічних. Можливо підтримане проживання, яке було як постановою регульовано? Можливо є якісь подвиги в цьому плані?

Дякую.

УЛЮТІН Д.В. Наразі що стосується саме цього, у нас діюча Постанова 888, ми все-таки сподіваємося, що вона буде більш активно реалізовуватися і більша кількість приватних форм власності буде заходити саме в цю постанову.

Зокрема, разом з тим, ми на період воєнного стану запропонували експериментальну послугу – послугу притулку, можна так сказати, саме для маломобільних груп населення з числа ВПО. Там дещо були скориговані критерії саме до таких установ до саме проживання в таких установах. Але ми зменшили і суму винагороди саме цим установам за таке проживання. Наразі ми реалізовуємо це і реалізовуємо безпосередньо цю частину.

Крім того, знову ж таки, як я звернув увагу, ми хочемо, щоб субвенція, яка іде в цьому році на МТП, в наступному році була дещо змінена назва, для того щоб ми могли зробити фокус саме на розвиток мережі закладів підтриманого проживання, які би все-таки відповідали базовій Постанові 888, і розвивати саме цю послугу. Це буде дуже важливо для нас усіх, оскільки підтримане проживання буде стосуватися, я думаю, у майбутньому не тільки людей з інвалідностями, людей старшого віку, а й, я думаю, у нас буде таке питання і до тих, хто буде повертатися.

Дякую.

_____. Пане Денисе, добрий день. Також хотів би подякувати вам за вашу роботу, як вже казали колеги.

У мене таке питання. Пропонується ввести нову бюджетну програму в Пенсійному фонді України щодо надання пільгових довгострокових державних кредитів ветеранам війни та членам їх сімей в розмірі 2 мільярда 68 мільйонів. Ви підтримуєте таку пропозицію чи все ж таки вважаєте, що необхідно залишити це у ветеранському фонді і в Міністерстві економіки, там, де вже надаються кредити?

Дякую.

УЛЮТІН Д.В. Не буду говорити про цю програму, оскільки ця програма не під нашим міністерством, ця програма під нашим дружнім, я думаю, Міністерством ветеранів. По тому, що було сказано, воно виглядає так, що це програма Міністерства ветеранів. Разом з тим, знову ж таки, ми підтримуємо будь-які форми, які дадуть можливість розвивати, в даному випадку розвивати саме зайнятість ветеранів.

_____. Ви вважаєте, що через Пенсійний фонд це також треба робити? Чи достатньо все ж таки тих установ, які вже надають кредити?

УЛЮТІН Д.В. В даному випадку хочу сказати, що можна різними шляхами йти. І для Міністерства ветеранів в даному випадку, я думаю, найбільш прийнятний спосіб взаємодії це через Пенсійний фонд. Мережа сервісних центрів Пенсійного фонду досить обширна, туди ветерани звертаються частіше, оскільки там вони звертаються і по соціальних послугах, для них це більш комфортний заклад для спілкування. Більше того, у Пенсійного фонду є напрацьована історія, вони вже, в принципі, відпрацьовують такі речі. І таким чином це може бути реалізовано.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Тарас Тарасенко. Будь ласка, пане Тарас.

ТАРАСЕНКО Т.П. Добрий день.

Пане міністре, ми підняли тему підтриманого проживання. Завтра буде щоквартальна нарада щодо психосоціальних послуг населенню України. І згідно довідки, наданої міністерством, рахується, що є тільки два центри по роботі з залежностями. Це дуже така актуальна, але і складна тема. Хотів вас спитати, яким чином міністерство планує розвивати сервіси для того, щоб забезпечувати психосоціальну реабілітацію осіб із залежностями.

Дякую.

УЛЮТІН Д.В. Я думаю, що це окреме таке велике питання, дискусія щодо саме цієї частини тривалий час, як і більшість чого у нас в країні, розпорошувалось між різними міністерствами. Тобто це питання, яким опікується і Міністерство охорони здоров'я і Міністерство соціальної політики, тому нам все-таки, я думаю, потрібно спільно сісти і вирішити, яка у кого буде роль в реалізації цієї дуже важливої політики.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні народні депутати, є ще питання до пана Дениса?

Можемо переходити до наступного міністерства? Гаразд. Переходимо до наступного міністерства.

Дякую, пане Денисе, за те, що ви з нами.

УЛЮТІН Д.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Наталія Калмикова, ви з нами?

КАЛМИКОВА Н.Ф. З вами, Галино Миколаївно.

ГОЛОВУЮЧА. Пані Наталіє, ви не будете проти, якщо Дарині Марчак надам зараз слово для того, щоб вона нам розповіла про політику праці і зайнятості, для того щоб у вас як у Міністерства ветеранів була інформація і по Мінсоцу і по працевлаштуванню, щоб ми "итого" зробили, що роблять ті міністерства і що на додаток робить Міністерство у справах ветеранів?

КАЛМИКОВА Н.Ф. Да, я не заперечую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Дарина Марчак, будь ласка.

МАРЧАК Д.М. Доброго дня, шановні колеги!

Шановна Галино Миколаївно, дуже дякую за можливість доповісти. Я тепер представляю Міністерство економіки, довкілля і сільського господарства і бюджет нашого міністерства, в принципі, повністю сфокусований на програмах, які є у віданні трьох інших комітетів. Але безпосередньо з Комітетом соціальної політики та у справах ветеранів у нас є важливий дуже великий блок роботи, який стосується ринку праці, сфери зайнятості. І тому я би хотіла сьогодні сфокусуватися на цьому питанні.

Ми в рамках підготовки проекту Закону "Про Державний бюджет України на 2026 рік" подали проект бюджету Державної служби зайнятості, який передбачає кілька складових роботи. Перша складова дуже важлива, це робота по підтримці власне зайнятості серед безробітних, особливо з фокусом на наші вразливі категорії населення. Другий важливий блок, це ті

програми активної зайнятості, як вони у міжнародній практиці називаються, які допомагають нашим громадянам знаходити себе на ринку праці. І такі програми включають як безпосередньо фокус на зайнятості, так і також фокус на розвитку підприємницьких навичок як також інструмент, знаєте, знайти себе на ринку праці.

Кілька важливих таких пунктів, перш ніж перейти до цифр, це те, що на сьогодні вже багато активних програм зайнятості виконуються Державною службою зайнятості, але ми прямо зараз проводимо разом з колегами зі Світового банку, із ДЦЗ аналіз ефективності цих програм, за результатами яких у нас вже є план дій, яким чином підвищувати ефективність даних програм.

Окремий фокус нашої уваги на тому, щоб забезпечити безшовність системи державної підтримки для вразливих категорій громадян, а також для ветеранів. Це окремий трек, наприклад, який ми прямо зараз ведемо активно з Наталією Фернандівною. І задача, над якою працюємо, це зробити так, щоб, по-перше, ветеран або інша безробітна особа, в тому числі з числа наших вразливих категорій, ми говоримо тут про ВПО, про осіб з інвалідністю, про мам, які доглядають за дітьми, про людей віком 55 плюс, у яких немає роботи, та інші, щоб вони відчували, що... І щоб побудувати систему, яка, по-перше, буде підхоплювати людину на старті, щойно людина втратила роботу, друге, буде пропонувати проактивні послуги в сфері зайнятості, третє, дозволить максимізувати економічний ефект через те, що прибрати дублювання між програмами, наприклад, які у нас є зараз у Міністерстві ветеранів.

І більше, дуже важливий блок, це більше залучати роботодавців до всіх заходів з працевлаштування із розвитку підприємницьких навичок, які ми зараз бачимо. Наприклад, от зараз у нас у процесі розробки це програма менторства для молоді як інструмент забезпечити краще підхоплення

молодих людей, які завершують вищий навчальний заклад чи професійні технічні заклади освіти, на ринку праці.

Виходячи з цієї логіки наш фокус іде не стільки на збільшення, наприклад, самих програм, як на те, щоб зробити програми всередині більш ефективними і краще інтегрованими в потреби ринку праці. Це просто дуже важлива ремарка, яку потрібно розуміти як те, над чим зараз Міністерство економіки разом із Службою зайнятості, з партнерами з бізнесу і з Міністерством ветеранів в частині ветеранської політики працює.

Далі. По самому бюджету Служби зайнятості як основного інструменту по підтримці працевлаштування наших громадян. За нашим прогнозом доходи бюджету Центру зайнятості будуть складати орієнтовно 21,9 мільярда гривень і аналогічну суму будуть складати видатки. З видатків у нас близько 11,3 мільярда гривень, як ми плануємо, будуть використані на підтримку громадян на випадок безробіття, соціальні послуги і заходи сприяння зайнятості. Ще приблизно 6,5 мільярда гривень будуть використані на мікрогранти і гранти на створення і розвиток власного бізнесу. І тут я би хотіла звернути увагу, що ось такі гранти – це теж програми зайнятості, просто з іншого боку, в міжнародній термінології вони так і називаються "програми активної зайнятості".

І невеликий відсоток у нас буде спрямований також на оплату соціальних послуг, достроково призначених пенсій, оплату послуг за доставку, фізичну доставку виплат. Таким чином фокус Служби зайнятості залишається таким самим, як і в цьому році, але, як я сказала, основне, що ми будемо робити, це робити так, щоб кожна людина, яка звертається до Служби зайнятості, щоб ми їй спочатку знаходили потенційного роботодавця, під цього роботодавця вже знаходили необхідну програму перенавчання, ну, рескілінг, апскілінг, щоб ми не просто витрачали гроші, наприклад на супровід, витрачали, знаючи, що людина після співпраці зі Службою

зайнятості гарантовано буде отримувати роботу і ми будемо отримувати платника податків в країні.

Також важливо, що проект Закону про Державний бюджет на 2026 рік, він як і в попередні роки передбачає вилучення залишку коштів Служби зайнятості, який сформується на кінець 2025 року, до державного бюджету. Я би хотіла сказати, що це вимушена норма, ми вели активні дискусії з Романом Володимировичем і з колегами з Міністерства фінансів. Звичайно, що для нас як для Міністерства економіки було би набагато зрозуміліше, комфортніше фінансувати наші потреби як міністерства, в тому числі на грантові програми, які сприяють розвитку економіки, через загальний фонд державного бюджету. Але ми розуміємо, ну в ході дискусії там яка склалася, ми розуміємо також Міністерство фінансів, у якого є дуже обмежений фінансовий ресурс. І Міністерство фінансів запропонувало такий спосіб вирішення проблеми.

Ми знаходимось в конструктивній взаємодії, але також вели дискусії і з Галиною Миколаївною з приводу того, що в майбутньому хотілося б, щоб усі програми, які підтримують розвиток економіки, щоб вони були напряму відображені в загальному фонді державного бюджету для того, щоб для всіх гравців: і народних депутатів, і стейкхолдерів економічної політики уряду, щоб було зрозуміло, який обсяг коштів виділяється з усіх резервів і ресурсів. Але знову-таки я також розумію і всі наявні складні обмеження, які є в державному бюджеті з точки зору доходів, тому ми можемо там тільки спробувати з розумінням поставитися до цих обмежень і до того, яким чином ми на сьогодні можемо фінансувати ці програми.

Дуже дякую. Буду рада відповісти на питання.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Є питання? У мене є питання, якщо зараз зорієнтуються. Ви сказали, що 6,5 мільярда із фонду безробіття іде на активні програми зайнятості, на

мікрогранти. Це тільки застрахованим чи це всі активні програми зайнятості в тому числі і для тих, хто застрахованим не був? Тобто скільки тут реально оцих замаскованих програм активної зайнятості, які ідуть не там, де мають кошти іти соціального страхування. Чи це все тільки застрахованим?

І відповідно як ви з Міністерством ветеранів, скільки ви з цих 6,5 мільярдів плануєте витратити на активні програми зайнятості по ветеранах? От якщо у нас закінчується війна, яка у вас політика, чи у відсотках чи як, пріоритизувати саме зайнятість ветеранів демобілізованих? Це перше питання.

Друге питання. Заборгованість по заробітній платі підприємств сягнула 4 мільярди гривень. Причому 70 відсотків цієї заборгованості має доволі довгу історію в декілька років, і 70 відсотків такої заборгованості це заборгованість підприємств, де держава має більше ніж 50 відсотків власності. Відповідно наша держава не зробила гарантійну установу, ми її робимо по законопроекту 9510, у нас керівник робочої групи Тарас Тарасенко. Така гарантована установа про підприємствах, які збанкрутіли, має бути вирішена відповідно до Конвенції МОП. Водночас заборгованість по державним підприємствам, де запроваджений мораторій на банкрутство, відповідальність має брати на себе державний бюджет. Є таке рішення відповідне ЄСПЛ, що це заборгованість саме державного бюджету.

Чи планували ви, а якщо ні, виплати по заборгованості по заробітним платам? Тому що якщо і є профіцит в фонді безробіття, то він в першу чергу має іти на погашення страхового випадку банкрутства підприємств і заборгованість таких підприємств перед фізичними особами. Тобто люди не отримують заробітну плату, а це джерело їх існування. І це питання потрібно вирішувати, бо ця заборгованість зростає.

І третє питання стосується законопроекту 13180-д. Це законопроект працевлаштування ветеранів, який напрацьований відповідно у нашому комітеті, щодо працевлаштування ветеранів, Чи ви його підтримуєте? І якщо

так, то чи будете виділяти кошти в тому числі на субсидування робочих місць ветеранів? Будь ласка.

МАРЧАК Д.М. Галино Миколаївно, почну з останнього. Я скажу дуже чесно, я зараз не орієнтуюся, я не пам'ятаю цей законопроект. У нас комітет присвячений питанню розгляду бюджету. Тому, якщо можна, я просто передивлюся цей законопроект і прийду на наступний комітет вже з позицією. Добре?

По заборгованості по заробітних платах. Очевидно, що у нас є велика проблема з тим, яким чином це регулюється. Я би сказала так, у нас є зобов'язання відповідно в рамках процесу євроінтеграції, у нас є окремі директиви, які визначають, яким чином у нас має врегульовуватися і ґрунтуватися право працюючого працівника у випадку банкрутства підприємства отримувати свою заробітну плату.

Тому глобально цю проблему ми будемо вирішувати і ми би хотіли її одразу вирішувати у відповідності до Європейських директив. І це буде частиною переговорної позиції України в рамках переговорів з Європейським Союзом про вступ, які, я сподіваюся, незабаром розпочнуться. І тому для нас всі заходи. Я також, якщо можна, візьму трошечки часу для того, щоб передивитися, проаналізувати на відповідність законодавчу ініціативу, яку ми бачили, з точку зору того, глобальних наших зобов'язань перед Європейським Союзом, щоб потім не довелося нічого переробляти, особливо з урахуванням того, що це прямо питання, яке буде на контролі у наших європейських партнерів. Але саму проблему, очевидно, потрібно врегульовувати. І, справді, європейська практика говорить про те, що є гарантійні установи, які беруть на себе відповідні зобов'язання, грубо кажучи, на кшталт Фонду гарантування вкладів, але в частині заробітних плат.

По першому питанню, по тому, на кого, яким чином витрачаються кошти застрахованих осіб. Да, сьогодні вони витрачаються на тих осіб, які є застрахованими. Але я би хотіла, і мені здається, це дуже важливе концептуальне питання для загальної дискусії й обговорення. Коли ми говоримо про те, що у нас людина, яка навчається чи закінчила навчальний заклад, вона стає безробітною, з точки зору людини, яка має працювати, вона була застрахована, у неї трудова книжка була в її навчальному закладі, але ця людина ще не працювала. Тим не менше для нас, я переконана, як для країни вкрай важливо таку людину підхопити і працевлаштувати. Тому що якщо ми фокусуємося, мені в принципі складно зрозуміти, хто у нас за законодавством не є застрахованою особою в системі соціального страхування на випадок безробіття з урахуванням того, що безробіття – це і є та проблема, яку ми як суспільство зараз маємо вирішити.

Тому, говорячи про саму логіку витрачання коштів фонду по безробіттю, на наш погляд потрібно її перебудувати і на наш погляд у нас Фонд по безробіттю має перейти в проактивний формат. Якщо ми бачимо, що у нас є людина, яка є непрацюючою, ми як країна зацікавлені в тому, щоб ця людина почала працювати. Для мене пріоритетом є знайти цю людину, забезпечити її необхідними послугами, перенавчанням, працевлаштуванням і зробити так, щоб вона стала платником податків, чим говорити: ні, ти на якомусь етапі не заплатила податків і тому ми взагалі тебе не бачимо, ігноруємо як країна і не будемо тобі надавати ніяких послуг.

Можливо, це дискусійний підхід, але мені здається, що з урахуванням того, що величезна кількість людей сьогодні у нас в країні не є працевлаштованими, наприклад, людина з інвалідністю, яка є людиною з інвалідністю з дитинства і яка ймовірно ніколи в житті не працювала, чи це означає, що таку людину ми не маємо супроводжувати на ринку праці для працевлаштування? На мій погляд, не означає. Якраз Закон 4219, за ухвалення якого я дуже дякую комітету профільному, він якраз і говорить

про те, що ми маємо змінити ставлення і ми маємо бути набагато більш проактивними у підтримці всіх, хто сьогодні не працює.

Тому відповідь на ваше питання ствердна, ми підтримуємо застрахованих осіб, але моє друге питання таке fall up, назустріч до вас, це те, а що саме ми хочемо від Служби зайнятості і кого ми маємо підтримувати? Моє переконання, що ми маємо бачити, знаходити і підтримувати будь-яку людину, яка не працює, яка могла би працювати, отримувати свій дохід, платити податки, бути незалежною від держави. І для цього якраз ми би і хотіли переналаштовувати Службу зайнятості, щоб от таким проактивним способом до всіх цих людей і передусім до всіх наших вразливих категорій громадян достукуватись і повертати в ринок праці.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Але це має робити державний бюджет, а кошти фонду безробіття в першу чергу ідуть особам, які втратили дохід – це страховий випадок втрата доходу застрахованої особи внаслідок безробіття. І це недоотриманий дохід людей. І ці люди...

МАРЧАК Д.М. Галино Миколаївно, питання просто в тому, що людина, яка працювала. Я просто, от ви знаєте, що я трошечки маю досвід роботи зі страховою системою, у нас чомусь людина, яка працювала...

ГОЛОВУЮЧА. Це не страхування відповідальності, де купа застрахованих. Це особистий вид страхування. Чи особовий можна назвати його. Я не знаю, там у нас Руслан Олексійович може з цими прикметниками. Перша і Друга книга Цивільного, водночас система, у нас є основи соціального страхування – закон і відповідно це страхується безпосередньо застрахована особа, втрачений дохід такої застрахованої особи.

Перелік застрахованих осіб не обмежений тільки в страхуванні відповідальності. От коли ви страхуєте відповідальність перед третіми особам, наприклад, автівка у вас, то ви страхуєте відповідальність власника автотранспортних засобів. В цьому випадку у вас застрахованими є інші особи. Страхування безробіття – це особистий вид страхування втраченого доходу конкретно застрахованої особи. Тому тут немає відповідальності, немає там чогось іншого і тому коло застрахованих осіб обмежене відповідно до Закону "Про соціальне страхування", до Цивільного кодексу і до виду страхування.

Тому якщо ми хочемо, щоб у нас всі були зайняті, тут мають бути державні програми запуску, перше робоче місце, дитина прийшла, вона не знає, де вона може бути, повернення ветерана, на те, щоб він повертався, активно його займати, жінка, яка довгий час, 3-6 років, доглядає за дитиною і втратила професійну якусь здатність. Тобто всі ці програми зайнятості, вони мають іти за рахунок бюджетних програм, традиції формування яких в Україні поки що не було.

Дякую. Подискутуємо в будь-якому випадку.

Значить, 13180 і 9510 потрібно взяти до уваги, тому що заборгованість по заробітній платі, це насправді, це власність людей, заробітна плата – це власність людей. І коли ми не виплачуємо заборгованість людям і у нас не дуже високий захист у разі, якщо людина, за яку сплачують внески, вона стала безробітною і їй втрачений дохід не повертають там повністю або в якомусь відсотку, який недостатній для того, щоб у домогосподарстві зберігалася сума грошей якась, то в цьому випадку несплата заробітних плат, особливо по державних підприємствах, це власність людини і це просто підриває не те, що там верховенство права, це просто.

Ви абсолютно праві, що Європа буде в першу чергу дивитися на цей законопроект, його потрібно виписати нормально. І коли ми не виплачуємо заборгованості по заробітній платі, а ці суми, які саме в системі страховій,

направляємо без відкриття бюджетних програм на захист інших людей, у яких може немає таких страхових випадків, чи по якихось інших своїх міркуваннях, мені здається, що це несправедливо по відношенню до тих, за кого сплачують такі соціальні внески в системі соціального страхування.

Крім того, такі рішення мають прийматися з урахуванням думки соціальних партнерів – профспілок і роботодавців, які наразі поки що від прийняття рішень в цій системі усунуті. Це теж потрібно повертатися як до соціального діалогу, до такої моделі.

Дякую вам, пані Дарино, що ви з нами. Дякую за те, що ви зараз зайнялися активно програмами зайнятості і праці зайнятості.

Якщо немає до пані Дарини, тоді у нас великий блок по ветеранах. Наталія Калмикова, будь ласка. Пані Наталія, я вибачаюся, що я вас не другою поставила, а третьою. Я власне хотіла, щоб ви почули, що у нас відповідно з програмами зайнятості у Державній службі зайнятості і як ми там можемо на ветеранів розраховувати. Тобто у вас мають бути активні програми, більш розширені у зв'язку з тим, що все ж таки акценту там саме на ветерана безпосередньо в нас немає. Тобто для того в нас і є Міністерство ветеранів, які можуть окрему програму запускати.

Дякую.

Будь ласка, пані Наталя.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Пані Галино, шановні народні депутати, колеги, я одразу продовжу ту дискусію, яка була, перед тим, як перейти безпосередньо до бюджету. У нас в Плані дій уряду передбачено затвердження державних цільових програм двох: єдиних урядових програм "Ветеран.Робота" і "Ветеран.Підприємництво". Власне це те, над чим ми зараз працюємо в тому числі разом з Дариною. Буквально перед тим, як зайти і підключитись на комітет, я сформуvala черговий блок інформації і відправила колегам в чат. Тому я думаю, що ми за цей місяць власне зробимо ось таку єдину зрозумілу

модель, яка буде тим більше розміщена на платформі, яку ми робимо на виконання рішення Президента і Прем'єр-міністра, платформа "Ветеран PRO", на якому будуть всі сервіси доступні для ветеранів.

І тут буду переходити до бюджету. Я щиро вдячна Кабінету Міністрів і Мінфіну за те, що в цьому році дійсно є ті програми, які в нас посилені. Ми розуміємо, що все одно військовий бюджет спрямований на те, щоби підтримувати в першу чергу Збройні Сили й інші структури сектору безпеки і оборони, а також те, що в бюджет на ветеранів не лише в бюджеті Мінветеранів і це те, що завжди наголошуємо ветеранам, що в програмі медичні гарантії є бюджет ваш, в Міністерстві економіки є ваш бюджет, в Міністерстві освіти є ваш бюджет. І тому динаміку позитивну ми бачимо.

Бюджет заходи з підтримки і допомоги ветеранам війни, членам їх сімей та членам сімей загиблих в цьому році збільшений. Він буде становити на 2026 рік 3 мільярди 634 мільйони. Частково врахована потреба на виплату одноразової грошової допомоги. Хочу наголосити, що тут ми виконуємо закон, який прийнято в цьому році, про 15 мільйонів, які виплачуються сім'ям загиблих добровольців. Ми почали в цьому році і на наступний рік в нас продовжується, тут майже вся потреба врахована, не враховано 856 мільйонів. І також не враховано, але важливо, оце будемо дивитись, як це зробити вже з наявного бюджету, це реалізація експериментального проєкту щодо надання розширених послуг з первинної медичної допомоги окремим категоріям осіб. Це проєкт, який ми розпочали в цьому році з Міністерством охорони здоров'я, де на обслуговування ветеранів сімейний лікар, який має декларацію з ветераном, отримує підвищений коефіцієнт. І власне ми бачимо, що в цю програму у нас вже понад 20 тисяч ветеранів прийшли, попри нашу, знаєте, таку загальнонаціональну низьку культуру профілактичного догляду за своїм здоров'ям. То ми вважаємо, що і насправді спонукаємо ветеранів ставати такими піонерами в догляді за своїм здоров'ям з тим, щоб відвідувати

свого сімейного лікаря і спостерігати, і мати контроль над своїм здоров'ям до того, як настають якісь там серйозні проблеми.

В програмі забезпечення діяльності підприємств, установ та організацій Міністерству у справах ветеранів закладено 792 мільйони. Не враховано тут додаткову потребу, основне, на що я би хотіла звернути увагу, це власне на грантові програми. В цьому році ми повністю виконали грантові програми і дуже активно ветерани подаються. Більш того, ми спостерігаємо, ведемо їх до завершення проекту і після того. І з початку роботи Українського ветеранського фонду вже майже 2 тисячі підприємців отримали таку підтримку і вони функціонують.

З тих, хто отримали гранти, лише двоє потім випали зі своєї підприємницької діяльності. Один загинув, а другий там, ну йому прийшлося повертати ще кредит, який він брав. Всі інші, ми слідкуємо за ними, ми їх буквально ведемо за руку, тому що наша задача не видати гроші, а наша задача в тому, щоб вони ставали платниками податків і працевлаштовували людей. І хочу зауважити, що без умови працевлаштування було створено понад 1200 робочих місць. Тобто це як додатковий такий плюс, який створюють ветерани просто тому, що вони дійсно активно працюють і заробляють, переходять в плюс і готові нормально, активно працювати.

По реалізації публічного інвестиційного проєкту створення і функціонування Національного військового меморіального кладовища, я хочу сказати, що, так, передбачено на наступний рік понад 3 мільярди гривень. У нас зараз відбувається будівництво другого пускового першої черги і друга черга. Я знаю, що частина народних депутатів, тут присутніх, мала можливість відвідати Національне військове меморіальне кладовище. Я запрошую всіх приїздити, у нас щоденно там є люди, які можуть провести екскурсію. У нас зараз поховано приблизно 110 осіб, вже 10 відомих. Сьогодні мені прислали фотографії, в колумбарну стіну вже почались поховання. І у вигляді кенотафів вже почались поховання і поховання урн в

землю, і поховання невідомих. Тому ця робота триває, будівництво паралельно триває, і на наступний рік державним бюджетом передбачені кошти.

На субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для утримання жилі приміщення – це для осіб з інвалідністю внаслідок війни I і II групи. Це дуже така, знаєте, програма, яка працює оперативно. У нас є хороші відгуки, коли ветеран з інвалідністю отримав кошти і вже міг придбати житло десь через 6-7 місяців після того, як звертався для постановки в чергу. І у нас на наступний рік передбачено 5 мільярдів 670 мільйонів – це приблизно 2 тисячі родин. Наш запит був дещо більший, ну зараз маємо таку картину.

І окремо те, що підтримана і триває програма по фахівцям супроводу. Хочу зауважити, що станом на зараз у нас працює вже 1804 фахівця супроводу, з них 206 працюють в закладах охорони здоров'я. Чому це важливо? Тому що це "бутилочне горлишко", через яке проходять усі поранені учасники бойових дій і власне в цьому моменті людина може або отримати максимально негативний досвід взаємодії з державою або максимально позитивний. Якщо людина потрапляє в лікарню і там є фахівець супроводу, який приходить до його ліжка, бере список всіх проблем і допомагає їх вирішувати, власне ми тоді, ну це і морально-психологічний стан покращує, і ставлення до держави, і готовність скористатися наступними програмами, які пропонує держава.

І субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту з розвитку ветеранських просторів, на наступний рік передбачено майже 1,1 мільярда, у цьому році було 450 мільйонів. У нас зараз вже в трьох областях розпочалося будівництво, інші чотири зараз завершують документальні речі і тендери об'явлені. Ми плануємо завершити будівництво до кінця цього року, тому що це панельне будівництво, воно буде швидке, і власне будемо вже розпочинати діяльність

державних ветеранських просторів. З передбаченою тією сумою так само у співфінансуванні, як ми робили в цьому році, в наступному році ми зможемо збудувати приблизно ще 14 таких державних ветеранських просторів.

Власне програми, які в нас закладені, ми продовжуємо. З нових, які у нас зараз опрацьовуються і передбачені в державному бюджеті, це є адаптація людей, що повністю або частково втратили зір. Ми зараз вже прийняли постанову, вже на етапі контрагування надавачів. Також друга програма, яка буде така адресна, це, умовно давайте, ми їй поки що зараз ще Міністерством охорони здоров'я знаходимо назву, бо це і не зовсім паліатив, але це догляд за тяжкопораненими, які потребують догляду і реабілітації з можливістю переведення на кращих вид відновлення, на кращий вид функціонування. У нас вже фіналізується ця постанова з Міністерством охорони здоров'я.

Далі, у нас передбачена абілітація після медичної реабілітація для тих людей, які втратили там кінцівки, слух і які потребують навченості з того, як взагалі жити це життя в новому тілі. Ми в цьому році також цю постанову приймемо і кошти в бюджеті закладені на наступний рік в проекті державного бюджету.

І також закладені кошти, що важливо, це по відшкодуванню автоцивілки. Ми зараз доопрацьовуємо цифровий механізм, в жовтні плануємо вже його запустити і вже люди, які в цьому році сплатили автоцивілку, будуть отримувати відшкодування сплаченої суми.

Власне я готова до питань, пропозицій. І ще раз повернусь до того, що по працевлаштуванню і підприємництву у нас зараз дуже активна робота ведеться з Міністерством економіки для того, щоб зробити ці програми і зрозумілими ветерану, і вигідними для економіки країни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Пані Наталя, у мене два питання. Зараз, Михайле Михайловичу, я дам. Одне питання стосується транспортних пільг, у нас розглядається законопроект на друге читання - 5651-2. І всі наші зустрічі з Асоціацією міст України, вони власне базуються на тому, що органи місцевого самоврядування не можуть нести відповідальність за всі транспортні пільги і відповідно покладають зобов'язання щодо компенсації транспортних пільг на державний бюджет. Ну зокрема багато органів місцевого самоврядування сьогодні казали, що "ви встановили законом ці пільги, ви і маєте їх оплачувати". Крім того, по Укрзалізниці, наприклад, ці послуги вже взагалі не відшкодовуються і дійшли до Верховного Суду. Відповідно є рішення Верховного Суду щодо трактовки Бюджетного кодексу, що органи місцевого самоврядування можуть компенсовувати ці транспортні пільги, а можуть і не компенсовувати. Тобто сам БК, він каже про можуть, а не про зобов'язання ОМС компенсувати транспортні пільги.

В бюджеті не закладена компенсація транспортних пільг, але мені здається, що це буде на вашій енергетиці. І вирішити це питання вдасться лише нам з вами тільки якщо ми більш активно включимося в це питання. В Міністерстві регіональної політики це основна пільга, по якій скаржаться всі: і органи місцевого самоврядування, і саме міністерство, і ветерани – і ця проблема буде тільки усугублятися. Тобто нам потрібно разом з вами.

Ну і ми почули, що 13180-д, працевлаштування демобілізованих, мені здається, що це теж буде програма вашого міністерства, по ній теж потрібно попрацювати. Що ви з приводу цього думаєте? Дякую задалегідь.

І Михайло Михайлович потім.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Дякую вам за цей коментар. Так, транспортні пільги, дійсно це є досить гостра проблема. Звичайно, в ідеальному світі ми би хотіли, щоб ветерани заробляли і були настільки спроможні, щоб їм не потрібні були транспортні пільги і вони могли собі вільно придбати квитки

на будь-який вид транспорту, а ще краще їздити своїм автомобілем. Але ми відкриті для дискусії щодо того, як центральному органу виконавчої влади, який власне відповідає за ветеранів, опікуватись саме транспортними пільгами для них.

Аналогічно щодо 13180-д, ми давали свій висновок на цей законопроект, ми його підтримуємо. Більш того, ми зацікавлені в тому, щоб ветерани залучались в першу чергу до публічної служби. В нас є хороші кейси, в нас є приклади, коли ветерани з ампутаціями, які в нас проходили реабілітацію, потім які брали в нас активну участь в спортивних заходах, сьогодні, наприклад, є заступниками міських голів і активно публічну роботу ведуть, працюють...

ГОЛОВУЮЧА. Знайдіть нам у комітет особу на посаду фахівця. Ми шукаємо. *(Сміх)*

КАЛМИКОВА Н.Ф. Це не так просто, ми шукаємо.

Але однозначно я би хотіла, щоб ветерани могли безпосередньо впливати на політики як на місцевому, так і на центральному рівні, не лише через адвокаційні кампанії, а безпосередньою участю в процесах. Тому ми однозначно підтримуємо обидва проекти.

ГОЛОВУЮЧА. Михайло Михайлович, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

Шановна пані міністр, справді ви вірно сказали, що кожне міністерство долучено до реалізації ветеранської політики, але координація звичайно за вами, ви профільне міністерство. В мене є багато питань, але обмежусь двома.

Перше. Це стосовно забезпечення житла ветеранів, родин загиблих. Ви вірно сказали, що виділено 5 мільярдів 600 – це мабуть краще, ніж було. Але 2 тисячі родин буде забезпечено в наступному році. Чи ведете ви облік, а скільки все ж таки родин ветеранів, родин загиблих, там є декілька категорій, ви це знаєте, потребують житла? І приблизно, от що це 2 тисячі родин?

І друге, чи буде нарешті вже наступного року фахівець супроводу в кожній територіальній громаді? В кожній громаді. Це є дуже важливо, бо громада – це, як правило, 5 як мінімум, а то і 10 населених пунктів. Якщо там є один фахівець, то чи зможе він все зробити? Якщо його взагалі немає, то це насправді проблема нас як держави.

Дякую за відповідь.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Готова відповідати, Михайло Михайлович. Дякую за запитання. Значить щодо житла. У нас є різні категорії програм. Та програма, яка зараз закладена в держаному бюджеті, вона для людей з інвалідністю внаслідок війни І і ІІ групи. Ну, на жаль, ця цифра не є сталою, у нас постійно додаються в цей список, в цю чергу. В цьому році 1584 родини отримали кошти на придбання житла, це приблизно 80 відсотків від потреби. На наступний рік трошки більше. Ми будемо майже до 100 відсотків цих людей перекривати.

Щодо родин загиблих. Родини загиблих до 2022 року, всі, які мали потребу в житлі, отримали житло. Після 2022 року, коли почали родини отримувати більшу виплату, ця програма на ці родини не розповсюджується.

Щодо ВПО. Ось це сама складна категорія – внутрішньо переміщені особи після 2022 року. Станом на зараз, і я не знаю, чи пан Улютін тут є з нами, працюють дві програми. Першу програму ми робимо разом із Міністерством розвитку громад і територій, в рамках якої внутрішньо переміщеним особам з тимчасово окупованих територій буде видаватись

сертифікат на 2 мільйони гривень на придбання житла. І пріоритет, і у постанові це прописано, саме є учасники бойових дій з числа "ВПО-100".

І друга програма, на яку теж мають право наші ветерани – внутрішньо переміщені особи, це на компенсацію в рамках програми «Оселя». В цьому році буквально з цього місяця Міністерство соціальної політики запустило таку компенсацію. Вже я бачила, вчора у Прем'єрки був пост, позавчора, щодо того, що перша родина вже отримала таку компенсацію. І ми плануємо, до речі, на цей тиждень власне таку роз'яснювальну роботу, щоб родини могли звернутися і отримувати кошти від держави. Тобто механізми різні є.

І третє. Це зараз ми розглядаємо і Прем'єр-міністр вже поставила задачу – для всіх учасників бойових дій запровадити іпотечне кредитування в рамках «Оселі» на рівні 3 відсотка. Тобто зараз у нас контрактики 3 відсотки, мобілізовані і звільнені – 7. Прем'єрка сказала, з розумінням того, що під час служби насправді це велика можливість для людини придбати собі житло з доступним кредитом, така програма зараз опрацьовується Міністерством економіки, планується постанова до затвердження. Тому ось таким чином зараз виглядають житлові програми.

Щодо фахівців супроводу. У нас зараз у 1 тисячі 98 ОТГ є фахівці супроводу. Інші громади або не спроможні були знайти людину з таким рівнем освіти, який потребується, для того щоб стати фахівцем супроводу, це близько 200 громад. Інші громади – це тимчасово окуповані. Ті, де не змогли знайти людей з вищою освітою, там рівня магістр, ми вже максимально розширили і зараз у нас ідуть ще одні зміни у профстандарти, ми відкриваємо для всіх варіантів фахів. Єдине, що ми поки що, я думаю, що ми не підемо на те, щоб давати можливість молодшому магістру ставати фахівцем супроводу, тому що нам все-таки необхідний певний інтелектуальний там і такий рівень досвіду у людини.

Інші громади мають меморандум з сусідньою громадою. Тобто станом на зараз вже в усіх є. І зараз ми ведемо роботу з обласними військовими

адміністраціями, з громадами для того, щоб вони набрали, ми дали їм можливість відкрити стільки вакансій, скільки їм потрібно для того, щоб обслуговувати всіх ветеранів, які проживають на їх території. Поки що те, що вони подали, це близько трьох тисяч фахівців по всій країні. Будемо дивитись. І я думаю, що нам дуже допоможе цифрова система кейсменеджменту, яка в тестуванні у нас місяць вже знаходиться. Десь через два тижні ми плануємо вже відкривати кабінети. Тобто в кожного фахівця буде свій кабінет, де він буде вести кожен кейс і його буде бачити і його безпосередній керівник, область і ми. І ми зможемо аналізувати, а скільки, а яке навантаження на конкретного фахівця?

Бо в когось насправді. Ми бачимо це, я приїжджаю іноді в громади, де є там 2-3 фахівці, ну разом працюють, і я бачу, що один фахівець цілодобово зайнятий і на вихідні. Більш того, я в чаті з ними з усіма, я бачу тих, що працюють вночі, а є ті, які беруть 1-2 кейси на супровід і власне цим обмежуються. Тому це така жива система. Ми дуже активно, постійно з ними, з фахівцями на зв'язку, розвиваємо і будемо дивитись. Будемо адаптуватись. Вона все одно експериментальна така історія.

Дуже багато, я дуже сподіваюся, бачу тут пані Людмилу Яремчук, на вашу підтримку в тому, щоб ви теж сприяли тому, щоб громади, міста відкривали ці посади і активно шукали фахівців супроводу на ці посади. У нас зараз відкритий конкурс і ми чекаємо всіх, хто бажає зголоситися. Більш того, ми вже зробили вправу і затвердили на певному рівні зарплату, тому що раніше були там проблеми іноді, керівники комунальних закладів не виплачували, виплачували голий оклад і люди звільнялись через це. Зараз завдяки Міністерству економіки ми в принципі унормували це питання. Тобто з зарплатою проблем не має бути.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Наталю.

Будь ласка...

ЦИБА Т.В. Пані Наталю, вітаю.

По-перше, дякую за вашу активність і вашу роботу. Питання таке. Скажіть, будь ласка, можливо у вас є якісь спеціалізовані як би програми для тих військових, ну ветеранів вже, які повернулися з полону? Можливо щось є для родин полонених або зниклих безвісти? І також, ну це така давня, трошки застаріла проблема, про захисників-іноземців. Я знаю, що Міністерство ветеранів один із проєктів туди якби на виході. Так? Але можливо є якась програма, яка навіть за відсутності цього загального законопроекту, є щось ваше?

Дякую.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Почну з іноземців. Значить, наша задача зараз прирівняти ветерана іноземця до ветерана в цілому. І власне, да, в нас проєкт на виході, думаю, що сьогодні його підпишемо і його проженемо через зовнішні погодження і потім включимо в кодекс, який ми зараз пишемо. Але я би хотіла зібрати погодження конкретно по цій частині окремо від всього великого блоку. Тому окремих програм для ветеранів іноземців не буде, вони такі самі ветерани, як і ветеран українець.

Щодо родин тих, хто в полоні або зниклих безвісти. Я думаю, що велика частина, великий результат роботи, яка була пророблена наприкінці минулого року і на початку цього року, це можливість отримати, по-перше, УБД цим людям, які в полоні і зниклі безвісти в автоматичному режимі, і відповідно родини змогли отримувати витяг з Єдиного державного реєстру ветеранів війни і відповідно отримувати всі соціальні гарантії, які держава надає учаснику бойових дій.

Чи є якісь програми щодо тих, хто звільняється з полону після вже звільнення зі служби? Ми дискутуємо про це, більш того, ми ведемо дискусії і з Міністерством охорони здоров'я щодо чи потрібна особлива реабілітація,

тому що все-таки перебування в полоні це проходження особливих випробувань для організму, ми поки що над цим працюємо. Якщо у вас є якісь ідеї, пропозиції, ми готові їх доєднати.

ЦИБА Т.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні народні депутати, якщо питання вичерпані, то ми можемо переходити до голосування по нашому висновку. Висновок ви отримали. До висновку сьогодні вранці ще надійшов лист Тимошенко Юлії Володимирівни, який ми, як завжди, пропонуємо направити до бюджетного комітету. Ви бачите, у нас висновок, він з 21-ї по 25-у сторінки матеріалів, які вам надані. На 25-й сторінці у нас пункт 3 "Надіслати Комітету Верховної Ради України з питань бюджету пропозиції народних депутатів України, які надійшли". Тобто ми завжди висновок надсилаємо з пропозиціями окремих народних депутатів.

Ну і відповідно, якщо у нас буде процедура з заслуховуванням всіх комітетів, у нас давно такої процедури не було, правда, у Верховній Раді, тоді доповідачем на пленарному засіданні визначити голову комітету Третякову.

І відповідно наш проект рішення містить рекомендації як Кабінету Міністрів України, короткий достатньо, щодо Пенсійного фонду, і пропонуємо Комітету Верховної Ради України з питань бюджету звернути увагу зокрема на цьому статтю щодо прожиткового мінімуму, щодо мінімальної заробітної плати, щодо рішення судів щодо заборгованості по заробітній платі, щодо спецрежимів по пенсіях, ну тобто сьогодні по Мінветеранів, ті питання, які надані були від Міністерства ветеранів, від Міністерства соціальної політики зокрема щодо 7 мільярдів, про які ми згадували сьогодні на засіданні, і по іншій проблематиці – ви їх всі бачите.

Водночас нагадую, кожен народний депутат до 1 жовтня може подати особисті пропозиції до бюджету.

Юліє Володимирівно, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дякую.

Шановні колеги, це ж не просто цифри, не просто бюджет, це реально статус життя цілого народу і стратегія на наступний рік, як планує уряд буде жити народ. Я хочу вам сказати, що таких принизливих і таких страшних цифр у нас базових, я говорю про базові цифри, ще в жодному бюджеті не було ніколи. Я говорю про ключові параметри – це прожитковий мінімум і розміри мінімальної заробітної плати, розміри мінімальних виплат, які передбачені в цьому бюджеті, порівняно з фактичним розміром мінімального прожиткового рівня за методологією, мінімальна пенсія. Це ті базові речі, на базі яких взагалі будується вся система оплати праці людей, вся система пенсійного забезпечення.

І можу вам сказати, от в чому трагічність цих цифр? Трагічність цих цифр, що відсоток фактично того, що передбачено в бюджеті по мінімальних показниках рівня життя людей до розмірів розрахованих за методологією, просто критично низькі, таких ніколи не було.

От давайте візьмемо, розпочнемо, наприклад, мінімальний прожитковий рівень для працездатних осіб. Він у нас сьогодні 12 045, 12 тисяч гривень 45 гривень. А передбачена в законопроекті мінімальна заробітна плата 8 647. Скажіть, будь ласка, ну, це одне, а в тарифній сітці ще менше передбачено показник. Там показник передбачений на рівні 3 328.

Я хочу запитати взагалі: хто-небудь намагався взагалі спробувати на такі гроші прожити? Тобто у нас для працездатних осіб в середньому за місяць порівняно з цифрами мінімального прожиткового рівня за методологією складає 27,6 відсотка. Ну це. Но я просто хочу, щоб ми розуміли, що це не просте слово "мінімальний прожитковий рівень".

Мінімальний прожитковий рівень – це по закону, по методології порахована цифра. Якщо нижче цієї цифри платити людині, вона просто фізично помирає, тому що їй нема за що жити, їсти, лікуватися, платити комунальні послуги і так далі. Це людина, яка живе за межею фізіологічного проживання, взагалі існування.

Так я хочу просто запитати сьогодні у всіх представників уряду: ви що, вважаєте, що це нормальний бюджет? Та це просто бюджет геноциду.

А давайте подивимося для пенсіонерів. У нас по методології розрахований мінімальний прожитковий рівень, це нижче якого, якщо пенсіонеру платити, він помре просто. Так? Така банальна цифра. 7 479 (7 тисяч 479). А заклали мінімальну пенсію 2 595. Це 34 відсотки від фізіологічної межі, за якою людина помирає фізично. А у нас в Україні таку пенсію буде отримувати 57 відсотків пенсіонерів приблизно, 6 мільйонів людей приблизно.

Я хочу запитати: ви що геноцид заготували цим бюджетом для половини населення України? Тому що половина буде по тарифній сітці отримувати нуль, а друга половина буде по пенсії отримувати нуль. Це що, планове винищення української нації? Ну так ви просто чесно про це скажіть.

Я не буду вже говорити, що які заклали тут мінімальні прожиткові рівні для дітей від 6 до 18 років. Я так розумію, що у нас є "повноцінні" діти, є "неповноцінні", у нас 10 тисяч 110 гривень мінімально – діти від 6 до 18 мусять мати оцей мінімальний прожитковий рівень. В бюджеті заклали 3 тисячі 512, 34 відсотки від фізіологічно допустимої норми. А найцікавіше, що оцю норму ще хочуть узаконити так званою орудною величиною.

Я просто хочу сказати, що, так, війна, так, люди сьогодні відволікаються на війну на 99 відсотків своєї уваги, тому що це ключова сьогодні небезпека для самого нашого існування. Але просто їм немає сил, можливості і взагалі енергії і знань, щоб подивитися, що їх в тилу вбивають просто.

Я вже не хочу говорити про те, що стосується військових. Скажіть, будь ласка, 20 тисяч гривень військовим, які тимчасово не приймають участі у бойових діях, це нормально для рядового складу? Для офіцерського 32 тисячі – це нормально? Ви вважаєте, що це боєздатна армія і люди можуть існувати на такі гроші?

Я, чесно, не знаю, як описати весь цей бюджет. Але скоріше за все, враховуючи, що я зараз хочу просто два слова буквально сказати про те, а де ресурси в цьому бюджеті і чому ці ресурси не задіяні, і хто дав право ці ресурси не задіювати, то я так відчуваю, що це свідомі речі в цьому бюджеті.

Я також хочу підкреслити, що мінімуму у два рази менше грошей на реабілітацію – це однозначно поранених військових, тому що всі реабілітаційні центри скаржаться на те, що не дають військових дореабілітовувати до повного одужання і скаржаться на те, що і на реабілітацію саму дуже маленькі розміри закладені видатків. Безумовно, на лікування, особливо там, де політравма, не вистачає категорично грошей, особливо на дороговартісні антибіотики. Це теж мінімум у півтора рази треба збільшувати.

Скажіть, будь ласка, а де у нас житло для військових? А де у нас житло для переселенців? Як людям жити, коли виділяють 4 тисячі гривень приблизно на оренду житла, наприклад, в Києві і в Київській області в місяць? Підіть заорендуйте таку квартиру. Я просто не розумію, навіщо бюджет винищення називати іншими словами?

Далі. Скажіть, будь ласка, а на чому пересуватися мусять наші поранені військові, які вже стали людьми з інвалідністю? На чому пересуватись? Де взагалі їх програма по транспорту? Де тут достатньо грошей на їх особистий, спеціально пристосований для них транспорт? Де соціальне таксі в достатній кількості грошей, щоб це можна було забезпечити цих людей? Вони не можуть пересуватись.

А де для кожного, хто взагалі жити не може вже самотійно, де для кожного те супроводження, яке зранку до ночі, 24/7 супроводжує людину, яка вже собі не може дати раду і ніколи не зможе, з поранених військових? Де, де ця опіка держави?

Я вже не говорю, це не наша зараз, можливо, компетенція, не виплата по пораненнях, просто хронічна не виплата за поранення. Невиплата потім людям, які залишилися вже такими, що вони не можуть воювати після поранення. Що їм платять? Нуль. Вони на це вижити не можуть. Я вважаю, що це бюджет практично, так якщо говорити по видатках, то це бюджет такого реального геноциду української нації.

А тепер що по доходах? Тому що я звикла як двічі прем'єр-міністр оперувати не тільки видатками, а оперувати доходами, як покривати дефіцити бюджету. Скажіть, будь ласка, коли ми звертаємось до всього світу реструктуризувати нам зовнішні борги, і нам поки що, ну так, масштабно відмовляють. Скажіть, будь ласка, а чого внутрішній борг не реструктуризовується? Мені може хто-небудь дати відповідь, з яких таких аргументованих причин український бюджет державний сплачує Національному банку 175 мільярдів гривень в рік погашення заборгованості держави перед Національним банком України? Скажіть, будь ласка, хто цю корупційну оборудку залишив? Причому під величезні річні відсотки, величезні! Скажіть, будь ласка, ці 175 мільярдів повністю покривають, щоби хоча би пенсії були доведені до мінімального прожиткового рівня. Чому це не робиться? Це називається репрофайлінг. Якщо хтось не розуміє, це реструктуризація заборгованості Національного банку перед державним бюджетом, який можна зробити років на 50, якщо не на 100.

А як ви думаєте, от ті гроші, які державний бюджет перераховує Національному банку, куди вони ідуть? Вони відмиваються через комерційні банки, через депозитні сертифікати. Тобто Національний банк під 19 відсотків річних запозичає у комерційних банків гроші. Ви уявляєте, про що

іде мова? В той час, коли в нас колосальний голод економіки в кредитах, Національний банк не курує з економікою, запозичає гроші у комерційних банків і виплачує їм шалені відсотки, і всі бюджетні кошти зливає комерційним банкам. Я можу тільки назвати цифру по 2024 році. 96 мільярдів гривень таким чином викачано з бюджету. В 2025 році вже на цю хвилину біля 50 мільярдів, до кінця року буде 90. Скажіть, хто за це буде відповідати?! Хто дав право це робити?!

А друга цифра. Це наш внутрішній борг по ОВДП, да його реструктуризувати! Його кожен рік треба реструктуризовувати. Ну це ж очевидні речі! Подивіться, будь ласка, на цифри. У нас в цьому бюджеті закладено комерційним банкам ОВДП повернення боргів на суму 374 мільярди гривень. 374 мільярди гривень! А обслуговування 134 мільярди. І це теж приблизно під 17 відсотків річних. Ви скажіть, будь ласка, в якій країні ще може бути таке, щоб бюджет держави працював на комерційні банки України?! По-перше, абсолютно неадекватна ставка: при інфляції на наступний рік, яка рахується трохи більше 9 відсотків, вони виставляють облікову ставку 15,5 відсотка. Такої країни в світі більше немає. Це просто насос по викачуванню грошей з держаного бюджету в комерційні банки.

Реструктуризація мінімум на 15 років цього боргу обов'язкова. Так би поступила кожна країна в світі. А це, якщо реструктуризовуємо, це 508 мільярдів гривень. І от якщо ви складете 175 мільярдів, те, що віддається від державного бюджету Національному банку, і не реструктуризовано внутрішній борг 508 мільярдів, то ви просто зрозумієте, що наш державний бюджет працює не на оборону, не на людей, не на розвиток, а він працює як насос, витягуючи кожну копійку з державного бюджету в банківську сферу. А там вже ліквідність зашкалює! Ліквідність – це, знаєте, просто роздулися від грошей і не знають, куди їх дівати. А бюджет сплачує пенсіонерам трошки більше 2 тисяч гривень пенсію мінімальну. Скажіть, будь ласка, як так управляти країною можна? Як так над людьми знущатися можна?

А і ще, як так могло трапитися, що з 19-го року, за 6 років, роздутий бюрократичний апарат до такого ступеню, що на третину більше стало чиновників. Це 120 мільярдів гривень на додаткові чиновничі послуги і оплату. Хто дав на це право? 120 мільярдів під час війни на роздутий чиновничий апарат?

А скажіть, от ми по протезуванню говоримо. Всього на протезування в державному бюджеті трошки більше 4 мільярдів. А отут подивимося, 4 мільярди – на покращення інформаційної політики зашито, ми вам покажемо і статтю і напрямом. 4 мільярди на покращення інформаційної політики! Півтора мільярда на Марафон і 0,2 мільярда ще на інший інформаційний апарат, який займається пропагандою. Да? І от дивіться, а чого би оці гроші, ну добре, Марафон залишиться, я розумію, що це, скажемо, таке вже збочення, з яким нам важко боротися. Але 4 мільярди на якісь додаткові інформаційні послуги видатків, це що?

Ми будемо наполягати на тому, щоб ці 4 мільярди відправили на підвищення удвічі на протезування при введенні обмежувальних референтних цін на протези на рівні виробників.

Я можу вам наводити таких прикладів в цьому бюджеті море. Наприклад, вони виставляють курсову різницю на повернення зовнішнього боргу абсолютно неадекватно і зашили додаткових абсолютно непотрібних 45 мільярдів гривень за рахунок маніпуляції курсом ще на погашення зовнішньої заборгованості. Так, може, краще ці 45 мільярдів віддати на реабілітацію, віддати на лікування поранених, а не зашивати такі речі в спотвореному курсі гривня-долар на наступний рік? І як наслідок приховані більше, ніж потрібно кошти на обслуговування зовнішнього боргу.

Я хочу сказати, що за такі бюджети, я переконана, що рано чи пізно будуть відповідати по Кримінальному кодексу, тому що викачувати, вибачте, половину бюджету в банківську сферу через надмірні відсотки, не реструктуризовані внутрішні борги – це злочин проти української держави

під час війни. Не знаю, боляче дивитися на це. Боляче дивитися, як люди страждають, боляче дивитися, як пенсіонери помирають, тому що не можуть собі ні їжу, ні ліки купити. Боляче дивитися, як недоліковані наші поранені без направлення на ВЛК направляються на фронт. Боляче на все це дивитись.

Ми розуміємо, що ми в абсолютній меншості і що ми цю корумповану машину, скажемо, таку антилюдську поміняти не зможемо. Но я хочу, щоб хоча б люди знали, що в цьому бюджеті є і що все це штучно. І тому цей бюджет – це бюджет банківської корупції, просто корупції і плюс геноциду української нації. І, крім того, майже не збільшено видатки на оборону при таких закладених грошах для банківської системи і для відмивання через банківську систему.

Тому, дорогі друзі, безумовно, ми все це будемо робити публічно. Ми безумовно будемо це все доносити до суспільства. Ми будемо в бюджетному комітеті боротися за те, щоб такий бюджет був переглянутий. Ну як мінімум ви мусите знати, що Україна воююча просто не може бути принижена і розтоптана таким бюджетом, просто не може бути!

Я розумію, що в цьому бюджеті, вірніше, в цій Верховній Раді на все знайдеться більшість. І навіть в комітеті нашому на все знайдеться більшість, ну, знаєте, більшістю не завжди через коліно все ламаєш, не завжди. Все одно за все це доведеться відповідати.

І тому безумовно за цей бюджет голосувати не можна. Я сподіваюсь на те, що наш соціальний комітет, якщо він ще соціальний, дасть дуже жорстку оцінку таким речам, дуже жорстку оцінку, і що це буде основою для того, щоб негайно повернути цей бюджет уряду на повну переробку, тотальну, з врахуванням всіх фінансових показників.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Юліє.

Ми констатували в проекті рішення про те, що він сформований на основі значно заниженого розміру прожиткового мінімуму, про що ми власне кажемо кожен рік. І ми запропонували, як уряду виходити з цього, з цієї ситуації без прийняття Закону про орудну величину. На жаль, ви вже чули відповіді і "цовок", я не думаю, що ми зможемо.

Сергій Гривко, будь ласка.

ГРИВКО С.Д. Дякую, шановна Галино Миколаївно.

Завершуючи наше засідання, я теж би хотів би сказати певну ремарку. Відповідно бюджет дуже складний, дуже багато викликів, дуже багато роботи в ньому потрібно. Розуміючи весь стан, в якому зараз країна, і відповідно країна захищається від агресора, який постійно знищує нашу інфраструктуру, нападає на наші території, намагається захопити, але наші Збройні Сили України постійно відбивають їх і ставлять ворога на місце.

Все ж таки в мене одна маленька ремарочка. Я хотів би зацентувати питання якраз всіх міністерств на питанні демографії, тому що демографічне питання в нас дуже складне, у нас демографічні показники одні, тобто самі найгірші в світі, відповідно дуже багато буде викликів в майбутньому. І питання демографії потрібно поставити фактично у всіх міністерствах на першу сходинку. Да, зараз дуже багато опрацьовуємо законопроектів в цьому напрямку. Дякую Міністерству соціальної політики, яке підходить зважено до багатьох питань. Але я би хотів посилити увагу в цьому напрямку, тому що без демографії, на жаль, будуть в нас проблеми, які ми ще не розуміємо якої складності.

Тому, шановні колеги, шановні представники міністерств, центральних органів виконавчої влади, ми можемо зробити більше, ми можемо зробити більше в цьому напрямку, вести інформаційно-роз'яснювальну роботу, підходити більш системно і використовувати всі наявні методи та досвіди світової практики для того, щоб підвищити демографічні показники в країні.

Потрібно реалізувати концепцію в нашій країні – троє дітей та дев'ять онуків і тоді наша країна буде еволюційним шляхом процвітати.

І відповідно я хочу на цьому акцентувати, що нам підходити потрібно у всіх практично рішеннях, враховуючи це питання, і дуже посилювати в цьому напрямку заходи, безпосередньо інструменти держави. Тому що завдання держави якраз розвивати державу, для того вона і формується як держава.

Тому, Галино Миколаївно, я завершую свій виступ. Дякую вам за пророблену роботу і дякую міністерству за пророблену роботу. Але хотів би, щоб акцент і фокус уваги ви збільшили і на ті проблематики, які були озвучені до мене, аналогічно там є виклики. Але основна і базова проблема для всієї нашої нації – якраз питання вирішення демографічних показників. Не через залучення іноземців, а через конкретно допомогу та підтримку українських сімей, саме щоб народжувались українці і розвивали Україну.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Сергій. Тут взагалі є люди, які перевиконали ваше завдання, і є ті, хто недовиконав. *(Сміх)*

ГРИВКО С.Д. Сподіваюсь, професіонали поділяться досвідом своїм.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд. Я думаю, що всі члени комітету потрібні. Голова нашої фракції теж перевиконав завдання. Да, це має бути в кожного з нас.

Дякую, пан Сергій, за концентрацію уваги.

Я прошу провести голосування за проект рішення, яке ми запропонували. Тобто прийняти висновок комітету, який запропонований, долучити до висновку комітету листи народних депутатів, і у разі, якщо у нас буде процедура з виступом позиції. Тут я ще раз наголошую, ми в проекті

рішення всі питання, які підіймала Юлія Володимирівна, ми теж зачепили, починаючи з того, що занижений показник прожиткового мінімуму. 100 відсотків. І про заробітну плату, про те, що вона занижена. І пропозиції щодо збільшення показника щогодинної оплати, ми пропонуємо від комітету щогодинну оплату на рівні 180 гривень або більше встановлювати. Вона не впливає на показники, водночас дає для українців показник. І все, що стосується заборгованості по заробітній платі по державних підприємствах і програми про рішення національних і міжнародних судів. Тобто вся ця тематика.

І цинічно великі виплати по спеціальних режимах в 2023 році. Я недавно ще раз підняла документи 2023 року директиви ЄС, де встановлення різного пенсійного віку в одній країні для різних прошарків професійних вважається дискримінацією прав тих, хто йде на пенсію за іншим пенсійним віком. Є рішення судів Ради Європи щодо цих речей, тому встановлення пенсійного віку по вислuzі є дискримінацією людей, які ідуть на пенсію в 60, 63, 65. Так трактує сьогодні європейське право. Це теж зачеплене у висновку нашого комітету, тобто ті речі, які є.

Водночас для того, щоб переформатувати бюджет, потрібно встановлювати інші величини, а для того ми з вами маємо попрацювати як народні депутати для того, щоб перелопатити прив'язку посадових окладів, які впливають на бюджетні показники, до прожиткового мінімуму. Тобто нам потрібно прийняти ті законопроекти, які вже внесені у Верховну Раду.

А також напрацьовується законопроект щодо обмеження оплати на публічній службі. Він уже в нас тут майже готовий, він презентований був і центральним органам виконавчої влади. Я не знаю, які шанси в його прийнятті. Водночас 25 законів, які були внесені народними депутатами щодо оплати на публічній службі в розмірах там більше ніж мільйон, 2 мільйони, 3 мільйони на публічних службах в річному еквіваленті, зразу оговорюся, вони теж щонайменше на воєнний час мають бути зупинені. Тут

багато народних депутатів щодо цього висловлювалися, я думаю, що тут буде підтримка. Водночас я не знаю, чи буде 226 голосів у залі. Водночас ми такі законопроекти опрацюємо, опрацьовуємо і вносимо.

Тому у мене прохання до pana Сергія Гривка проголосувати за проект рішення, який був наданий, з долученням пропозицій народних депутатів – направити їх у бюджетний комітет. Будемо там намагатися покращити той бюджет, який запропонований за пропозиціями нашого комітету, зокрема по демографічній програмі, яку ми зараз ведемо, по закону номер... Нагадають мені більше голови робочих груп номер?

_____. 133...

ГОЛОВУЮЧА. От там теж потрібно оці 7 мільярдів десь знайти для того, щоб ця програма запрацювала, і для тих дітей, які народилися до 31 грудня 2025 року. Тобто ми не можемо тих дітей, які народилися тут, вести по іншим програмам. Нам потрібно цих дітей (рік, два і три) підтягнути під нову оцю програму захисту від держави. Це треба теж знайти.

І по транспортних пільгах той законопроект, який пан Струневич веде, теж потрібно шукати, і по працевлаштуванню ветеранів. Тобто в наших пропозиціях і в наших законах доволі багато програм, які допомагають українцям виживати в цей важкий період і допомагають їм працевлаштовувати, і запускати активні програми зайнятості, бо піднімати, нам потрібно буде активно працювати всім, незалежно від того, який функціонал у нас залишиться і скільки років нам буде.

Прошу проголосувати, пане Сергію.

ГРИВКО С.Д. Провести голосування тобто, правильно я зрозумів, Галино Миколаївно?

ГОЛОВУЮЧА. Так, по висновку, який підготовлений.

ГРИВКО С.Д. Да, да. Дякую.

Шановні колеги, прошу висловити позицію з приводу запропонованого
Галиною Миколаївною.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Утримався.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

Никорак Ірина Петрівна. Никорак Ірина Петрівна. Відсутня.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Утрималась.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Підтримую.

ГРИВКО С.Д. 6 – за, Галино Миколаївно.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

Ми зустрічаємося в середу 1 жовтня, в День Захисників і Захисниць. У нас два законопроекти Юлії Володимирівни, ми їх розберемо і визначимося, як ми діємо надалі.

Дякую.

Слава Україні!